

Word opnieuw lid van
de VVJ/AVBB
Uitnodiging betaling lidgeld
2011 bij dit nummer

*Parlement en Wetstraatpers komen tot nieuwe afspraken
Verslag van de VVOJ-conferentie over onderzoeksjournalistiek
De 'Persbond' bestaat 125 jaar
Nieuwe reeks: clichés in het nieuws en hoe ze te vermijden
Wat hebben journalisten concreet aan iPad & Co?
En Saskia Van Nieuwenhove bruist van engagement*

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 141 - 26 november 2010 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 - 1040 Brussel

UIT DE VVJ

DEONTOLOGIE EN KWALITEIT 3

ACTUEEL

Parlement en pers sluiten protocol af	4
Onze witte media	4
Onderzoek naar werkomstandigheden mediasector bijna af	5
Dertigitaal verlaat vrijwillig Nieuws en Duiding bij VRT	5
Verslag van de VVOJ-conferentie in Gent	6-7
'Persbond' bestaat 125 jaar	8-9
De JAM: al 15 jaar trouwe dienst	9

REEKS – VOORBIJ HET CLICHÉ

Over hoe mannen en vrouwen worden neergezet in het nieuws	10-11
---	-------

SERVICE

Uitnodiging algemene ledenvergadering VVBJ-BFFP	9
De iPad en andere tablets in de journalistieke praktijk	12-13
Groepsverzekering beroepsaansprakelijkheid	13
Actuele vragen en antwoorden over freelancen	14-15
Word opnieuw lid van de VVJ/AVBB in 2011	16-17
Expertendatabank Kansengroepen	20

MENS ACHTER HET NIEUWS

Saskia Van Nieuwenhove: stem voor instellingskinderen	18
---	----

ONDER EMBARGO 19

Een poging tot foto van een van de kroongetuigen op het proces rond de zogenaamde parachutemoord. Daar had Marcel Somers, die een verhouding had met zowel de beschuldigde als het slachtoffer, zelf duidelijk geen zin in. Het assisenproces in Tongeren wakkerde het debat over de verhouding tussen gerecht en pers weer helemaal aan. (Foto Philip Reynaers / PhotoNews)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers
Industrialaan 12
Zone maalbeek
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02 467 30 30
Fax 02 463 58 30
www.pootprinters.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Uit de VVJ

Deontologie en kwaliteit

De nieuwe Code van de Raad voor de Journalistiek is een degelijk werkstuk. Elke journalist die met twijfels zit over hoe hij of zij correct kan handelen, vindt er inspiratie. De Code is zeker geen catechismus die alle twijfels wegneemt. Het is niet zo dat ze voor elk probleem een pasklare oplossing biedt. Heel genuanceerd wordt de vinger gelegd op tere plekken. En hoe dan ook is de Code het resultaat van diepgaand overleg tussen journalisten en mediahuizen in de schoot van de Raad voor de Journalistiek. Een compromis dus, omdat nu eenmaal niet iedereen hetzelfde denkt over wat goede journalistiek is. Begin zelf maar eens een debat over journalistieke deontologie, je zal het vlug merken. Niettemin: lees de nieuwe Code, en volg ze maximaal op. Het zal ons allemaal en onze sector ten goede komen.

En toch, de inkt van de Code was amper droog of de eerste uitschuiers waren er al. Het familiedrama in Rotselaar met twee minderjarige zussen, de ene slachtoffer, de andere dader. *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws* waren er als de (domme) kippen bij om duidelijk herkenbare foto's te publiceren. Nochtans is de regel dat zeker minderjarige betrokkenen bij dergelijke feiten onherkenbaar worden gemaakt. Het Vlaams Agentschap Jongerenwelzijn heeft meteen geprotesteerd en de zaak aangekaart bij de Raad voor de Journalistiek. Volkomen terecht: hoe kan de pers geloofwaardig zijn als ze met veel bombarie een Code lanceert die de volgende dag al aan de laars wordt gelapt?

In verband met onze nieuwe Code moeten we nog een misverstand uit de wereld helpen. Bij de voorstelling van het document was de Vlaamse minister van Media, Ingrid Lieten, aanwezig. Zij heeft toen de Code in ontvangst genomen, waarmee ze het belang in de verf wilde zetten dat de overheid hecht aan deontologische gedragsregels voor de nieuwsmedia. Maar minister Lieten heeft de Code voor de duidelijkheid niét ondertekend, zoals hier en daar verkeerd is geschreven. De Raad voor de Journalistiek is en blijft wel degelijk een onafhankelijke instantie, die in alle wijsheid zelf zijn Code heeft opgesteld. 'De politiek' heeft met onze gedragsregels niets te maken.

Minister Lieten wil wel een koppeling maken tussen de Code en de overheidssteun aan de pers. De VVJ staat daar helemaal achter. Aan de VVJ heeft de Mediaminister trouwens advies gevraagd over het komende steunbeleid voor de pers vanaf 2012. We zullen in dat verband opnieuw wijzen op de diverse mogelijkheden om de kwaliteit van het nieuws echt te verbeteren. Dan gaat het niet enkel om respect voor de Code en de Raad voor de Journalistiek, maar minstens even veel om voldoende bezette redacties met zoveel mogelijk beroepsjournalisten. Onafhankelijke redacties ook, die beschikken over een redactieraad als spreekbuis. En met journalisten die bovendien een waardig sociaal statuut hebben.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

PROTOCOL STRIJKT PLOOIEN TUSSEN KAMER EN PERS WEER GLAD

Luc Vanheerentals

Kamer en Senaat hebben met de Wetstraatpers een protocol bereikt dat de almaar toenemende mediabelangstelling, zeker op crisismomenten, in goede banen moet leiden.

Amper 24 uur voor de opening van het nieuwe parlementair jaar vorige maand ontvingen alle hoofdredacteuren een boze brief van Kamervoorzitter André Flahaut. Daarin legde hij de handel en wandel van journalisten in het parlement eenzijdig aan strenge banden. Alleen het peristillium en de perstribunes zouden nog toegankelijk zijn voor het journaal. Journalisten die op 12 oktober de opening van het parlementaire jaar wilden verslaan, werden door bodes plots de toegang ontzegd tot de leeszaal, de conferentiezaal en de gang vlakbij het parlementaire halfond. In de wandelgangen werd de Kamervoorzitter prompt omgedoopt tot *Kim II Flahaut*. De AVBB riep op tot intrekking van de maatregel en tot overleg. Dat leidde al bij al snel tot een akkoord met het parlement.

Soms is het wel heel druk in het parlement. (Foto Christophe Licoppe/PhotoNews)

Parlementsleden ergeren zich al langer aan de chaos bij politieke crisismomenten als gevolg van de enorme toevloed van journalisten, fotografen en cameraploegen. "Daags na de verspreiding van ons communiqué heeft Flahaut ons gevraagd zelf voorstellen te doen", zegt AVBB-voorzitter Marc Van de Looverbosch. "Ik heb toen de verschillende redacties geraadpleegd en zoals gevraagd binnen de week een voorstel op tafel gelegd. Die tekst is grotendeels aanvaard geworden en in een protocolovereenkomst vastgelegd. Flahaut is daarbij duidelijk teruggefloten door de politieke fracties."

In het protocol erkent de pers dat het parlement in de eerste plaats bestemd is voor de parlementsleden, "die in ordentelijke omstandigheden hun mandaat moeten kunnen uitoefenen". "Dit impliceert dat bepaalde ruimten in het parlement

vrij van pers moeten blijven. Parlementsleden die dat wensen, moeten de pers kunnen ontmoeten, maar anderen mogen niet belaagd worden door de pers."

De overheden van Kamer en Senaat van hun kant erkennen "de essentiële rol die de pers vervult met betrekking tot de informatie over de parlementaire werkzaamheden". "De pers moet in het parlement invulling kunnen geven aan zijn taak van nieuwsgaring en verslaggeving."

Concreet zijn journalisten voortaan *persona non grata* in het halfond en "de lokalen en gangen belendend aan het halfond". Voor de schrijvende pers verandert er voor de rest weinig of niets. Arlette Langbeen, Belga-journaliste en perssyndicus in het parlement, wijst er wel op dat de pers tijdens plenaire vergaderingen de korte verbindingsgang tussen koffiekamer en halfond volledig moet vrijlaten. Maar volgens Farid El Mabrouk, Wetstraatjournalist van Belga, stelt dit geen problemen. "Er is op andere plaatsen ruimte genoeg om te praten met parlementsleden", zegt hij.

Voor de cameraploegen gelden strengere regels. Zo zijn er nieuwe afspraken over de plaats waar live-uitzendingen kunnen gebeuren of waar er geïnterviewd mag worden. In de gang rond het halfond zal dat niet meer kunnen. Het protocol is onmiddellijk in werking getreden. "Het lijkt natuurlijk wachten op de lakmoesproef", aldus AVBB-voorzitter Marc Van de Looverbosch. "Dat zal ongetwijfeld het volgende grote crisismoment zijn. Want op gewone dagen zijn er eigenlijk nooit problemen."

ONZE WITTE MEDIA

De media beseffen nog altijd onvoldoende met welk een 'witte' blik ze mens en maatschappij bekijken. Dat dit een hypothese legt op een deugdelijk samenleven staat vast. In een pas verschenen boek wil Katleen De Ridder, van het Minderhedenforum, ons daarvan bewust maken.

Dat minder dan één procent van al het mediapersoneel een migratieachtergrond heeft, speelt ongetwijfeld een rol, betoogt De Ridder. Maar meer nog is de ondervertegenwoordiging zichtbaar

en expliciet zegt dat een journalist stereotypering en overdrijving moet vermijden. "Alleen is daar in de praktijk vaak weinig van te merken."

De Ridder besteedt ruim aandacht aan het diversiteitsbeleid van de VRT. Enkele initiatieven, zoals betaalde stages voor allochtone journalisten-in-spe, juicht ze toe. Maar toch laat het beleid nog veel te wensen over. Volgens De Ridder gaat het om veeleer zwakke pogingen, die vaak bij het eerste teken van weerstand al weer worden weggemoffeld. En ook in fictieprogramma's is er nog veel ruimte voor verbetering. Programma's gemaakt door en voor allochtonen zijn er nauwelijks. Intussen kondigde de VRT wel aan dat ze zichzelf quota oplegt om meer diversiteit op het scherm te krijgen. Het boek van De Ridder bevat alvast een interessante verzameling van feiten en suggesties over het thema. Alleen jammer dat het soms een beetje doelloos van het ene item naar het andere meandert. (MSL)

in de manier waarop allochtonen in het nieuws komen. Dat wil zeggen: ofwel niet in het nieuws komen, ofwel in slechte zin. De Ridder verwees bij de voorstelling van haar boek naar de nieuwe Code voor journalistieke deontologie, die in de schoot van de Raad voor de Journalistiek werd goedgekeurd

Katleen De Ridder

De witte media. Of waarom 'allochtonen' altijd slecht nieuws zijn

lannoo campus

ONDERZOEK NAAR WERKOMSTANDIGHEDEN MEDIASECTOR BIJNA ROND

Luc Vanheerentals

Wetenschappers van de VUB en de Arteveldehogeschool leggen momenteel de laatste hand aan een onderzoek naar de werkomstandigheden in de mediasector, zowel de geschreven pers als de audiovisuele sector.

Opdrachtgever is Vlaams minister van Media Ingrid Lieten, die met het onderzoek een vervolg breidt aan de Staten-Generaal van de Media van begin 2009. De aanleiding was zoals bekend een reeks herstructureringen en ontslagen in Vlaamse media-bedrijven. In haar nieuwe beleidsbrief laat minister Lieten weten dat de resultaten van het onderzoek "de basis zullen vormen voor een rondetafel over talentmanagement". Die wil ze in 2011 organiseren met vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers.

Zowel in haar beleidsbrief 2011 als in haar eerdere beleidsnota 2009-2014 stelt Lieten maatregelen in het vooruitzicht "om de werkomstandigheden van journalisten te verbeteren teneinde meer kansen te bieden aan kwaliteitsjournalistiek". "Het beleid om kwaliteitsjournalistiek te bevorderen moet en zal oog hebben voor de arbeidsvoorwaarden en de sociaal-economische positie van journalisten en fotografen", staat in de beleidsnota 2009-2014. In haar nieuwe beleidsbrief schrijft de minister opnieuw "dat ze inzet op talentmanagement en goede werkomstandigheden in de mediasector". Ook het Vlaamse regeerakkoord stelde vorig jaar overigens reeds een mediabeleid in het vooruitzicht "dat vooral oog heeft voor de opleiding, arbeidsvoorwaarden en sociaaleconomische positie van journalisten en fotografen".

Het onderzoek, dat over enkele weken zal worden afgerond, wordt geleid door professor Katia Segers van het Centrum voor Media en Cultuurstudie (VUB). Ze wordt bijgestaan door onder meer Marleen Teugels (Artevelde), Elke Van Hoof (VUB) en Hans De Witte (KUL), die eerder tekenden voor een studie over burn-out bij journalisten. "We hebben eerst mensen uit het management, hoofdredacties, redacties, vakbonden, journalistenverenigingen en dergelijke bij mekaar gezet in acht focusgroepen", legt Katia Segers de werkwijze uit. "Samen met een reeks telefonische interviews hebben die discussies geleid tot één document voor de geschreven en één document voor audiovisuele pers, waarin telkens knelpunten in het journalistieke werk worden opgelijst en oplossingen naar voren geschoven. Al die ideeën hebben we nog eens voor commentaar voorgelegd aan 200 mensen. Het uiteindelijke resultaat is ter beoordeling voorgelegd aan experts inzake welzijn op het werk."

De studie moet de nieuwe rondetafel voorzien van objectieve gegevens over problemen als de werkdruk op de redacties, de verregaande flexibilisering, sociale dumping van oudere werknemers, schijnzelfstandigheid bij freelancers, het inboeten van redactionele onafhankelijkheid, de lage tarieven voor persfotografie... Het uiteindelijke doel is te komen tot een concrete aanbevelingen voor het Vlaams en federaal beleid.

DERTIGTAL VRIJWILLIGE VERTREKKERS BIJ NIEUWS EN DUIDING OP DE VRT

Bij Nieuws en Duiding op de VRT stapte een dertigtal mensen in een of ander vrijwillig vertrekscenario. 'De besparingen bij Nieuws en Duiding hebben hun limiet bereikt', zegt Liesbet Vrieleman, die het college van hoofdredacteurs van het VRT-Nieuws voorziet.

Bij Nieuws en Duiding zijn er momenteel 419,4 voltijdse jobs (FTE's). 238,9 daarvan worden ingenomen door journalisten en journalistieke medewerkers. Zij werken voor de nieuwsuitzendingen (110,3 FTE's), duiding en politieke programma's (88,5), het onlinenieuws (33,5) en productie (5,6).

Deze week raakte bekend dat bij de VRT in het totaal 293 FTE's bereid zijn in te gaan op een aanbod voor vervroegde pensioenering of deeltijds werken. Bij Nieuws en Duiding gaat het om een dertigtal mensen, onder wie ook journalisten. Die vertrekken weliswaar niet allemaal tegelijk maar gespreid in de tijd. Vrieleman en Co. zijn nu volop bezig het vertrek van circa 7 % van het werknemersbestand op hun dienst op te vangen.

Even recapituleren. De VRT moet in 2011 € 65 miljoen besparen, of 17 procent van het totale budget. In juni werd met de vakbonden een akkoord bereikt over een plan om € 20,8 miljoen te besparen door te snoeien in het programma-aanbod en € 44,2 miljoen door efficiënter te werken. Naast besparingen op de werkmiddelen voor programma's met 10 % moet ook het aantal voltijdse jobs met zo veel verminderen. Dat komt neer op 279 afvloeiingen in het totaal. Voormalig ceo ad interim Piet Van Roe maakte zich sterk dat dit zou kunnen gebeuren zonder naakte ontslagen en werkte samen met de vakbonden een gamma aan uitstapmaatregelen uit. Van Roe en de vakbonden blijken nu in hun opzet te zijn geslaagd, want 293 FTE's gingen in op een of ander vertrek aanbod. Overigens zouden er tegelijk weer 60 nieuwe medewerkers kunnen worden aangeworven, zodat creatief talent een kans

blijft krijgen.

Voor Nieuws en Duiding wordt de hele operatie wellicht een nieuwe aderslating. De voorbije jaren vertrokken al journalisten zonder te worden vervangen. "We hebben dat steeds zo goed mogelijk proberen op te vangen door diensten te reorganiseren en taken te herverdelen", zegt hoofdredactrice Vrieleman. "Ook nu weer zullen we moeten zien waar de gaten vallen en bekijken hoe we dat kunnen opvangen. Het is alleszins duidelijk dat we de grens hebben bereikt. Vanaf nu zullen we niet anders kunnen dan keuzes maken van wat we wel nog en niet meer doen."

Liesbet Vrieleman rekent wel op de aanwerving van een zestal nieuwe mensen. De hoofdredactie wil daarbij eerst via interne mobiliteit werken, en voor zover nodig en mogelijk externe aanwervingen doen.

Niet als de hele VRT moet Nieuws en Duiding ook nog besparen op de productiekosten. De zuivere nieuwsuitzendingen en de dagelijkse duiding moeten 5 % inleveren op hun werkmiddelen, andere nieuwsprogramma's zoals *Phara*, *Volt*, *De Zevende Dag* 10 % (zoals de rest van de VRT). Ook dat heeft zijn gevolgen. Vrieleman: "Overal zijn de budgetten een stuk scherper geworden, waardoor er minder ruimte is voor extra's. Dat dwingt er ons anderzijds toe om creatiever te zijn. Maar zoals gezegd: als er nu nog mensen en middelen wegvallen dan staan we echt wel voor de keuze: wat doen we nog verder en wat niet meer?"

(LV)

Verslag VVOJ-conferentie *Onderzoeksjournalistiek, op de grens* 'ZONDER KWALITEIT WORDT JOURNALIST IRRELEVANT'

Steven Vandenberg*

Hoe onthul je wijnfraude in Duitsland? Wat kunnen we leren van een Noorse journalist die razendsnel honderden politiedocumenten analyseert? Of hoe vinden we bruikbare informatie in het *Belgisch Staatsblad*? De 270 journalisten die het voorbije weekend in Gent deelnamen aan de conferentie van de Vlaams-Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ) hadden het niet makkelijk om te kiezen uit de tientallen workshops en computertrainingen die werden aangeboden. Een verslag.

"De enige grens die wij erkennen is de grens van kwaliteit, want zonder worden we irrelevant." De uitspraak van VVOJ-directeur Margo Smit bij het begin van de conferentie '*Onderzoeksjournalistiek, op de grens*' zette meteen de toon. Om de kwaliteit van hun werk te verbeteren, waren ruwweg 70 Vlaamse en 200 Nederlandse journalisten naar de Gentse Arteveldehogeschool afgezakt voor de zevende VVOJ-conferentie. Ze konden kiezen uit ruim veertig workshops en computertrainingen.

In het aanbod nemen sociale media als Twitter en Facebook een steeds prominenter plaats in. Zo zette Vadim Lavrusik uiteen hoe journalisten sociale media kunnen gebruiken. De docent *Social Media Journalism Skills* aan de *Columbia School of Journalism* had het over de openheid van mensen wanneer ze sociale media gebruiken. Tevens gaf hij aan hoe burgers te betrekken bij een onderzoek. Als voorbeeld verwees hij naar de kwaliteitskrant *The Guardian*, die met de hulp van burgers de uitgaven van parlementsleden doorzocht. Lavrusik, die zelf aan de sociale nieuwswebsite *Mashable* verbonden is, stelde onder meer voor om platformen online op te zetten waar mensen samenkomen om onderzoek te doen. Lavrusik: "Het wordt weinig gedaan, maar je kunt ook aan lezers vragen om zelf verslag uit te brengen." Over hoever zo'n participatie kan gaan, waren de meningen achteraf stevig verdeeld.

Een ander staaltje van gebruik van sociale media leverden Henk van Ess en Paul Myers. Beide internetgoeroes gaven tijdens de eerste *Battle of the brains* een demonstratie over de mogelijkheden van het internet bij een zoektocht naar mensen of documenten. Aan de hand van de sociale fotowebsite *TwitPic*

en *WayBack Machine*, die oude versies van websites opslaat, reconstrueerden ze verhalen over wijnfraude en internationaal terrorisme.

VVOJ breidt uit

Van een andere orde was de speech van Stephen Engelberg. De *managing editor* deed de ontwikkeling van 'zijn' Amerikaanse non-profit organisatie *Pro Publica* uit de doeken. De keuze voor Engelberg was niet toevallig. Nu de VVOJ van donor Adessium Foundation tot juli 2013 een structurele steun ontvangt, denkt ze na over manieren om meer onderzoeksjournalistieke producties de wereld in te krijgen.

Voor het eerst organiseerde de VVOJ drie trainingdagen. Op donderdag 18 november gaven Elena Egawhary en David Donald al een uiteenzetting over het gebruik van Excel en Access. Zowel de Britse BBC-journaliste Egawhary als Donald, verbonden aan de Amerikaanse non-profit organisatie *Center for Public Integrity*, is specialist in datajournalistiek.

Ten slotte vielen nog twee nieuwtjes te rapen. Voor het eerst sinds haar op-

richting in 2002 telt de VVOJ meer dan 600 leden, waarvan het leeuwendeel Nederlanders. Tegelijk stampst de organisatie een werkgroep 'Lokale Uitzoekjournalistiek' uit de grond. Bij de voorstelling werd een oproep gedaan naar Vlaamse journalisten die willen meedenken over de vraag hoe diepgaande journalistiek bij lokale media kan gestimuleerd worden.

* Steven Vandenberg was jurylid voor de VVOJ-prijzen 2010 en vrijwilliger tijdens de conferentie.

De VVOJ-conferentie lokte dit keer ongeveer 70 Vlaamse en 200 Nederlandse onderzoeksjournalisten. (Foto Fanny Maenhout)

Winnaars onderzoeksprijzen 2010

Mathias Bienstman en Berber Verpoest hebben dit jaar de VVOJ-aanmoedigingsprijs, een prijs voor beginnende onderzoeksjournalisten, gewonnen. De VVOJ beloofde de twee Vlamingen voor hun artikel '*Reynders spot met het parlement*'. In het magazine *MO** deden ze een boekje open over de rol van de Belgische minister van Financiën Didier Reynders (MR) bij de benoeming van banktoezichthouders.

De belangrijkste prijzen gingen echter opnieuw naar Nederlandse journalisten. Joep Dohmen (*NRC Handelsblad*) en Robert Chesal (*Wereldomroep*) rijfden De Loep voor beste tekstproductie binnen. In een reeks artikelen en uitzendingen onthulden ze het structureel en langdurig misbruik door priesters in de katholieke kerk in Nederland.

Ton van der Ham, Anique van de Bosch en Manon Blaas van *Zembla* ontvingen voor hun productie '*Vieze Ziekenhuizen*' De Loep voor beste audiovisuele productie. Door in twee Nederlandse ziekenhuizen te werken, bracht Van der Ham met behulp van een verborgen camera het voortdurend en opzettelijk overtreden van de schoonmaakregels in beeld.

De aanmoedigingsprijs bestaat uit een oorkonde en 750 euro. De winnaars van De Loep voor beste tekstuele en audiovisuele productie krijgen een oorkonde, een gegraveerde 'onderzoekloep' en 1.500 euro. Telt een productie meer dan één auteur, dan krijgt elk een oorkonde een beeldje maar wordt het geldbedrag gedeeld. De VVOJ ontving meer dan 100 inzendingen voor de drie prijzen.

(svdb)

Workshops en panelsessies

De Journalist selecteerde drie van de ruim 40 workshops en computertrainingen voor de Vlaamse journalisten die er niet bij konden zijn. Een samenvatting.

Eddy Van Camp tijdens de workshop over faillissementen. (Foto Fanny Maenhout)

Databanken

Aan databanken geen gebrek tijdens de workshop 'Zoeken in het Belgisch Staatsblad'. Het *Belgisch Staatsblad* valt onder de federale overheidsdienst Justitie en is te vinden via www.just.fgov.be. Klik op 'Belgisch Staatsblad' en zoek onder meer naar benoelingen, naturalisaties, wetgeving en faillissementen.

Belangrijk om weten: alle databanken zijn afgeschermd van Google. Ga dus direct naar de bovenvernoemde website en klik op 'Geavanceerd zoeken'. Let wel op, want zoeken op bijvoorbeeld 'Brinks' via 'Woord(en) van tekst' geeft vier goede resultaten, ook al is de naam van de geldtransporteur slecht geschreven. Dat komt omdat het *Belgisch Staatsblad* de teksten publiceert zoals ze die ontvangt, inclusief schrijffouten, vertelt Wilfried Verzezen, adviseur bij

het *Staatsblad*. Om dergelijke problemen te vermijden, kan je '%' gebruiken. Typ 'brink%' en je krijgt alles wat begint met 'brink', inbegrepen een naam als 'Brinkman'. Zoek dus eerst ruim en verfijn nadien.

Probeer ook verschillende combinaties. Vink eventueel de gewenste taal aan en kies een datum. Zoek best via 'Woord(en) van tekst', zo heb je meer kans om het document te vinden.

Ben je op zoek naar vonnissen van faillissementen in Hasselt bijvoorbeeld, dan kan dat ook via 'Woord(en) van tekst'. Typ daarvoor de woorden *curator*, *koophandel* en *Hasselt*. Hou er wel rekening mee dat niet alle vonnissen online staan. Daar staat tegenover dat faillissementen bij de griffie van de rechtbank kunnen ingekeken worden.

Een ander nuttig hulpmiddel is de referentiedatabank *Rechtspersonen*, eveneens te vinden via de website van de FOD Justitie. Hierin staan ruim zes miljoen records van ondernemingen. Zoek je informatie zoals de oprichting, benoelingen of naamswijziging(en), dan combineer je best de referentiedatabank *Rechtspersonen* met de databank Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). In de KBO staat namelijk de meest recente informatie over een onderneming. Probeer wel zoveel mogelijk op ondernemingsnummer te zoeken, want dat verandert niet.

Freddy Verkruyssen, directeur Informatie bij de FOD Economie. (Foto Fanny Maenhout)

Statistieken

Hoe de 120 statistieken van de FOD Economie beter leren gebruiken? Daarover gaf Freddy Verkruyssen, directeur van de dienst Informatie en Communicatie bij de federale overheidsdienst Economie, samen met twee collega's een interactieve uiteenzetting. Enkele wetenswaardigheden: 90 % van alle cijfers zijn gegevens die ze moeten maken voor Eurostat. Wat recente data betreft: wat niet online staat, hebben ze niet. Maar het kan geen kwaad even te checken of de cijfers misschien in de *pipeline* zitten. Op de vraag of een kabinet al eens aandrang om cijfers later of niet te publiceren, antwoordde Verkruyssen: "In mijn tien jaar als directeur heb ik die vraag nog nooit gehad."

Interessant voor journalisten die zelf tabellen en statistieken willen samenstellen, is het vrij nieuwe *be.STAT*. Die interactieve toepassing staat rechts

onderaan op de webpagina www.statbel.fgov.be/nl. Het systeem kan ingewikkelde vragen aan, maar het is even oefenen voor de nieuwe gebruiker. Op dit moment is naar schatting tien procent van alle cijfers van de statistische dienst via *be.STAT* beschikbaar. Dat percentage neemt hand over hand toe.

(Foto Fanny Maenhout)

Textmining

Duizenden documenten met de hulp van bijvoorbeeld *Excel* en *Access* snel doorploegen, daar gaat *textmining* over. Tekst omzetten in cijfers is niet evident, zei de Noorse dagbladjournalist John Bones. Antal van den Bosch, die over *textmining* in Antwerpen en Tilburg doceert, trad hem bij.

Een dergelijk systeem opzetten gebeurt best in samenwerking met een specialist. Van den Bosch staat daarvoor open. Maar wat kan je met *textmining* doen? Bones schreef enkele artikelen door de speeches van belangrijke politieke leiders te analyseren. Hij checkte bij wie en in welke mate de woorden *olie* en *gas*, twee belangrijke verkiezingsthema's, aan bod kwamen. Bleek dat de premier de woorden zelfs niet in de mond nam. Met de hulp van een professor Rhetoriek checkte hij andere 'woorden van waarde'. Nadien telde hij hoeveel keer iemand applaus kreeg en wat hun meest gebruikte woorden waren.

Nog een andere keer analyseerde Bones 2.300 documenten over de politie met de hulp van het programma *Statistica*. Hoe kwam hij aan die data? Door zelf een online enquête op te stellen en door te sturen naar 5.000 politieagenten. Hun mailadres kreeg hij van de politievakbond. (SVdb)

'PERSBOND' BESTAAT 125 JAAR

Marleen Sluydts

Deze maand is het precies 125 jaar geleden dat journalisten en dagbladuitgevers samen begonnen vorm te geven aan wat een jaar later de Algemene Belgische Persbond (ABP) zou worden. Na Wereldoorlog II, toen het sociale thema aan belang won, gingen de wegen van journalisten en mediabazen uit elkaar, en werd de AVBB (Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België) opgericht. Die laatste werd in 1998 gedefederaliseerd tot een driehoeksverband met VVJ en AJP.

De eerste voorbereidingen voor het oprichten van een permanente beroepsvereniging voor de pers in België dateren van 1885. Het ging om een project van Arthur Goemaere, president van het *Comité International de la Presse*. Tevens werd de wens geuit om tot een officieel statuut voor journalisten te komen. Het doel van de vereniging was de vrijheid, rechten en algemene belangen van de pers te verdedigen, naast de waardigheid en professionele belangen van de leden. Dat konden overigens zowel journalisten als uitgevers en directeuren zijn.

Op 8 november 1885 kwamen 68 journalisten en directeuren voor de eerste keer samen in Antwerpen en werd er een speciale commissie opgericht om de statuten op te stellen. Bijna een jaar later, op 1 november 1886, vond de constitutieve algemene vergadering plaats: de Algemene Belgische Persbond (ABP) was geboren. In de jaren die volgden kwamen ook provinciale secties tot stand: Antwerpen (1886), Vlaanderen (1887), Brussel (1888), Henegouwen-Namen (1895) en Luik-Luxemburg (1899). Er werd overeengekomen dat er beurte- lings een journalist en een directeur voorzitter zou zijn. Vanaf 1898 werd om de twee jaar een nieuwe voorzitter gekozen. In 1894, toen in Antwerpen de Wereldexpo plaatsvond, organiseerde de ABP het eerste internationale congres van de pers. Dat leidde tot de oprichting van de IFJ (Internationale Federatie van Journalisten).

In 1905, toen België 75 jaar onafhankelijkheid vierde, werd de ABP officieel erkend door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Die eerste jaren had de vereniging wel te kampen met politieke conflicten, met name tussen katholieken en socialisten. Ook de oprichting van een Brusselse vereniging van journalisten dreigde roet in het eten te gooien.

Op 12 januari 1914 werd vanuit de ABP een tweede vereniging opgericht: de Beroepsunie van de Belgische Pers (BBP). Deze ontstond eigenlijk uit praktische noodzaak. De behoefte aan een pershuis was immers reëel geworden, en in tegenstelling tot de ABP beschikte de BBP wel over de rechtspersoonlijkheid die hiervoor nodig was. In de BBP werden weliswaar enkel werknemers opgenomen, ook al had ze hetzelfde doel als de ABP en werd niet meteen een syndicale werking ontwikkeld.

Tijdens WO I weigerden de persbonden te collaboreren en journalisten die zich daar toch aan bezondigden werden na de oorlog uit de vereniging geweerd. Hierna begon er een vruchtbare periode waarin nieuwe, aanverwante instellingen ontstonden, zoals het Instituut voor de Journalistiek en de Toekomst van de Journalist. In 1920 verscheen voor het eerst het tijdschrift *De Journalist/Le Journaliste*. Door de slechte economische toestand na de oorlog kwam tevens de syndicale werking van de BBP op gang. Er werd contact opgenomen met de patronale organisaties, maar dat zou pas op 24 november 1955 tot een eerste cao leiden. Terwijl de ABP dus verder de morele belangen van de pers behartigde, zorgde

de BBP voor de materiële.

Orde van Journalisten

Tijdens WO II werd de ABP officieel ontbonden, maar officieus bleef ze vanuit Parijs en Londen actief. Daardoor kwam de ABP na de oorlog in een slecht daglicht te staan. Men dacht erover om een Orde van Journalisten op te richten, maar dat leidde tot talrijke conflicten en uit een referendum op 14 november 1945 bleek dat een nipte meerderheid ertegen was. De plannen werden afgeblazen.

De verschillen tussen de ABP (waarin nog steeds directeu- ren en uitgevers zaten) en de BBP werden steeds groter en in de jaren zestig scheurde die laatste zich definitief af van de ABP. Hierna stelde deze nauwelijks nog iets voor. In 1978 werd ze zelfs opgenomen in de BBP, zij het dat uit- gevers en directeuren geen lid meer konden worden. De gefusioneerde vereniging kreeg

tevens een nieuwe naam: de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB). Terzelfdertijd werd haar ook een overheidssubsidie toegekend door de regering Tindemans.

Nu kwamen de communautaire kwesties bovendrijven en in het begin van de jaren negentig van vorige eeuw kwamen er een Nederlandstalige en een Franstalige vleugel tot stand. Zij werden statutair verankerd op 28 februari 1998, toen een buitengewone algemene vergadering de defederali- sering van de AVBB met een overgrote meerderheid goed-

Tijdslijn

- 8 november 1885: eerste samenkomst van wat de ABP zou worden
- 1 november 1886: constitutieve algemene vergadering
- 1894: eerste internationale congres van de pers, georganiseerd door de ABP
- 1905: officiële erkenning van de ABP door de Belgische overheid
- 12 januari 1914: oprichting BBP door de ABP
- 1920: eerste nummer van het tijdschrift *De Journalist/Le Journaliste*
- 14 november 1945: referendum over de oprichting van een Orde van Journalisten, dat resulteerde in 99 ja- en 117 nee-stemmen.
- 24 november 1955: eerste cao
- 1978: fusie van ABP en BBP tot AVBB
- 28 februari 1998: goedkeuring van de defederalisering van de AVBB door een buitengewone algemene vergadering. De vereniging krijgt een Vlaamse vleugel (VVJ) en een Franstalige vleugel (AJP).

keurde. Sindsdien spelen elk op hun niveau ook de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) en de Association des Journalistes Professionnels (AJP) een rol in de belangenbehartiging van journalisten.

In de loop van 2011 zullen VVJ en AVBB diverse evenementen organiseren die het 125-jarige jubileum luister geven.

DE JAM: AL 15 JAAR TROUWE DIENST

Axel Beelen
Jurist JAM

Opgericht door de journalistenverenigingen AVBB en VJPP in 1995, telt de JAM vandaag ruim 2.700 leden.

De JAM (Journalisten Auteursmaatschappij) is de beheersvennootschap bij uitstek voor journalisten die hun auteursrechten willen vrijwaren. Welgeteld 15 jaar geleden is ze opgericht door de AVBB (Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België) en de VJPP (Vereniging van de Journalisten van de Periodieke Pers). Die oprichting door de journalistenverenigingen zelf is uniek in Europa.

De strijd voor journalistieke auteursrechten is nooit definitief gewonnen, ook al lijkt het daar soms op. De JAM is actief in zowel de print- als de audiovisuele sector. In de geschreven pers dateren de eerste contracten met de uitgever van 1997. Die overeenkomsten 'legaliseren' het hergebruik van het werk van journalisten door de uitgever, uiteraard in ruil voor een extra vergoeding voor de journalisten. In bijna het volledige Belgische perslandschap komen vandaag zo'n contracten voor. Parallel hiermee heeft de JAM eveneens contracten gesloten met vennootschappen die persoverzichten aanbieden, de zogenaamde *clipping companies*.

De hoofdactiviteit van de JAM is het beheer van de reprografierechten, het leenrecht en de vergoeding voor thuiskopie van haar leden. Deze rechten kunnen niet worden afgestaan aan de uitgever en moeten volgens de wet collectief worden beheerd. Onlangs heeft de JAM haar activiteiten ook uitgebreid naar de audiovisuele sector. De

VRT-directie erkende haar als beheersvennootschap voor de auteursrechten van de journalisten.

Ruim 2.700 journalisten zijn vandaag aangesloten bij de JAM. En dat cijfer stijgt elk jaar nog met 5 à 10%. Het jaar 2010 kondigt zich aan als extra vruchtbaar door de recordaansluiting van omroepjournalisten. Overigens kost een (levenslange) aansluiting nog altijd maar 50 euro.

Aanwezigheid

Leden van de JAM genieten van juridisch advies, verleend door gespecialiseerde juristen. Op structureel vlak vertegenwoordigt de JAM de belangen van haar leden in zowel nationale als internationale instellingen. Zo is de JAM aanwezig in Reprobel (vereniging belast met het innen en verdelen van reprografierechten en leenrechten) en Auvibel (belast met het innen en verdelen van de rechten die voortvloeien uit de thuiskopie). Tevens is de maatschappij lid van de BVA (Belgische Vereniging voor het Auteursrecht), de Raad voor de Intellectuele Eigendom, AREG (Authors Rights Expert Group), IFJ (International Federation of Journalists) en IFRRO (International Federation of Reproduction Rights Organisations). Tot slot neemt de JAM deel aan de nationale dialoog tussen auteursmaatschappijen en de federale wetenschappelijke instellingen, teneinde deze toe te laten hun archieven te digitaliseren en ter beschikking te stellen van het publiek.

Faroek Ozgunes (VTM) interviewt Erwin Verhoeven (Het Laatste Nieuws). Zowel print- als omroepjournalisten kunnen aanspraak maken op auteursrechten. (Foto Gianni Barbieux/PhotoNews)

VVBJ – BFFP

Algemene Statutaire Vergadering

op maandag 29 november 2010 – 19 uur
Residence Palace (2de verd), Wetstraat 155, Brussel

Tweede uitnodiging

Agenda:

1. Verslag werking 2010
2. Verkiezing nieuwe leden Raad van Bestuur VZW
3. Kasverslag
4. Vooruitzichten 2011

Er wordt slechts 1 volmacht per persoon aanvaard.

Voorbij het cliché (1): GENDERROLLEN

OVER HOE MANNEN EN VROUWEN WORDEN NEERGEZET

Eigenlijk beleven we onze leefwereld voortdurend in clichés. Vaste beelden ordenen onze gedachten, alsof we voor ieder concept een mentaal sjabloon bezitten. Doe de oefening even. Denk aan een boom. Klaar? De kans is groot dat u nu een beeld in uw hoofd hebt van een bruine stam van zowat acht meter hoog, met een weelderig bladerdek. Een beeld uit de lente of de zomer dus. Het zou zelfs kunnen dat u zich een boom voor de geest hebt gehaald die u zelf nog gekend hebt. Nochtans hebben heel wat bomen geen bladeren maar naalden, zijn er soorten die meer dan honderd meter hoog worden en bestaan variëteiten waarvan de wortels meters onder water liggen. Er zijn met andere woorden ontelbaar veel verschijningsvormen van een boom, waarvan een heel aantal in weinig lijken op het typevoorbeeld boom dat u in gedachten had.

Denken aan een boom is misschien nog een onschuldig taalspelletje, problematischer wordt het wanneer het over mensen gaat. Zeker wanneer stereotiepe denkbeelden vanzelfsprekendheden worden die een situatie bestendigen en mensen in hun ontwikkeling gaan remmen. Deze eerste aflevering van *Voorbij het cliché*, een reeks opgezet door het team Gelijke Kansen in Vlaanderen, gaat over genderrollen. Over hoe mannen en vrouwen worden neergezet in het nieuws, en welke gevolgen dat heeft.

Als casestudy kochten we op dinsdag 5 oktober 2010 een veelgelezen mannen- en een al even populair vrouwenblad. *P-Magazine* pakt die week uit met twee *gamende* zussen van 18 en 20 die in hun ondergoed voor een PlayStation zitten. *Flair* stuurt zijn lezeressen naar de relatietherapeut onder de titel *'Scheiden of blijven'* en vertelt persoonlijke verhalen zoals *"Vanbinnen ben ik nog steeds dat dikke meisje"* en *"Als je moeder je jeugd verpest"*. Denken ze er bij *P-Magazine* en *Flair* over na hoe ze 'de man' en 'de vrouw' weergeven? En is dat niet een nog nijpender kwestie wanneer je lezerspubliek voor het overgrote deel slechts binnen een van beide seksen te situeren valt? "Onze lezeres is in regel een jonge, levenslustige vrouw tussen 16 en 35", vertelt Tine Trappers, chef reportage bij *Flair*. "Natuurlijk heeft dat gevolgen voor welke journalistieke keuzes we maken, maar tegelijk zijn we ons goed bewust van het gevaar de wereld te veel vanuit dat perspectief te benaderen. Manonvriendelijk mogen we nooit worden."

Laatst bracht *Flair* een stuk over bedprestaties. Tine Trappers: "Het zou al te makkelijk zijn om daarin te beweren: de mannen bakken er niets van, vrouwen zijn hier weer eens de dupe. Het mag nooit een verhaal van wij tegen zij worden. Ons intern ijkpunt is: stel dat een soortgelijk artikel in *P-Magazine* of *Ché* had gestaan, maar dan met de vrouw als benadeelde partij: zouden wij ons dan onheus behandeld voelen? Stukken die daaraan voldoen, komen er niet in."

"Uiteraard zien ook wij er op toe dat vrouwen positief en evenwichtig worden afgebeeld in ons blad", zegt Michaël Lescroart, hoofdredacteur van *P-Magazine*. "Al was het maar omdat zij een niet te onderschatten deel uitmaken van ons lezerspubliek. Ook de mannelijke lezers zouden het trouwens niet pikken dat wij vrouwonvriendelijk uit de hoek zouden komen. Wij beschouwen onszelf overigens niet als een mannenblad. Die term steekt me tegen; bij een mannenblad denk ik aan een seksboekje. *P-Magazine* mikt op mensen met een algemene brede interesse en is in de onderwerpen

diverser dan een klassiek mannen- of vrouwenblad."

We legden beide magazines voor aan Sofie De Graeve van het Vrouwen Overleg Komitee. Zij houdt niet erg van mannenbladen en al evenmin van hun vrouwelijke tegenhangers. "Bladen als *Flair* en *P-Magazine* maken de verschillen tussen mannen en vrouwen groter dan ze in feite zijn", aldus De Graeve. "De twee geslachten leven nochtans niet in aparte werelden en lijken veel meer op elkaar dan uit die bladen blijkt. Die benadering gaat een eigen leven leiden. Wist u dat de hersenen van links- en rechtshandigen meer van elkaar verschillen dan die van mannen en vrouwen? Toch lees je slag om slinger dat mannen en vrouwen anders denken. De waarheid is dat we allemaal verschillen van elkaar en dat men in de media te graag mannen en vrouwen in aparte vakjes stopt. Dat is nergens voor nodig, en zelfs potentieel schadelijk."

Julia Roberts

Hoe werkt stereotiepe beeldvorming en wat doet het? Sofie De Graeve noemt het "een complex geheel van sociale rollen die je aanleert en doorgeeft." Toegepast op de journalistiek: mannen hebben de neiging eerder hard nieuws op te zoeken, vrouwen zachtere thema's. "Je groeit als het ware op om dat leuk of interessant te vinden. Ons zijn is gegenderd, dus gekoppeld aan genderrollen. Het zit in de manier waarop we naar de wereld kijken."

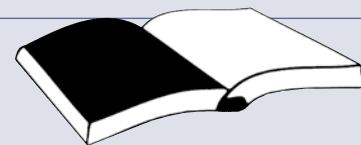
P-Magazine en *Flair* bieden in hun nummers van 5 oktober een mooi voorbeeld. Die dag kwam *Eat Pray Love* in de zalen, een film met Julia Roberts. *'Zit Staar Geeuw'*, kopt *P-Magazine*. "Een zéér lange vrouwenfilm. ... Dit is zo'n film die sommige vrouwen doet janken van ontroering en de meeste mannen van verveling." Dat wordt in *Flair*: "Julia Roberts schittert als Liz Gilbert (...) Een film boordevol ingrediënten om van te smullen: Italië, India en Javier Bardem. Yum!" Hoe kunnen twee recensies zo verschillen? Het gaat toch om dezelfde film? En wat vertelt dat over de twee betrokken bladen?

Michaël Lescroart van *P-Magazine*: "Als wij schrijven dat we het een *wijvenfilm* vinden, dan bedoelen we: mannen, blijf daar weg, want je gaat je ergeren. Ik vind dat niet denigrerend. Dat wij zo'n film afkraken, hoort ook enigszins bij de toon van het blad."

Tine Trappers van *Flair* vindt het dan weer logisch dat haar medium de film met Julia Roberts promoot. "Het gaat niet louter om de intrinsieke kwaliteiten van zo'n film, we vragen ons ook telkens af: wat zou de *Flair*-lezeres hier nu van vinden? En die lust een liefdesverhaal met prachtige locaties en een dromerige sfeer wel."

Is dat niet erg genderrolbevestigend: mannen ergeren zich aan romantiek, vrouwen horen ervan te houden? Tine Trappers schrikt, maar erkent: "Ja, eigenlijk is het dat inderdaad. Maar je kan daar niet helemaal buiten. We zijn nu eenmaal wie we zijn. En een film als *Eat Pray Love* trekt veeleer vrouwen aan dan mannen. *Flair* schrijft voor vrouwen, dus..."

Dat brengt een interessante kwestie naar boven. Kan je als auteur zelf je gender vergeten? Of, om het anders te formuleren, kan je aan een auteurloze tekst of beeldreportage de sekse van de maker achterhalen? Sofie De Graeve van het Vrouwen Overleg Komitee betwijfelt dat. "We maken allen

MEZET IN HET NIEUWS, EN WELKE GEVOLGEN DAT HEEFT

Jef Van Baelen

deel uit van dezelfde maatschappij”, zegt ze. “En we zijn opgevoed met dezelfde beelden en denkpatronen. Ik denk niet dat de sekse van de auteur op zich zo zeer een rol speelt in de beeldvorming. Het beste bewijs: hoewel de meerderheid van de journalisten mannelijk is, zit de afbeelding van mannenrollen in de media evenzeer in een stereotiep keurslijf. De man blijft in veel gevallen de emotieloze macho die enkel aan zichzelf denkt.” Er zijn momenteel 752 vrouwelijke beroepsjournalisten, tegenover 1865 mannen. Bij de stagiairs, de jongere generatie dus, is dat verschil iets minder groot: 224 mannen tegenover 160 vrouwen.

Pijnpunten

We overstijgen even het casuïstieke verhaal, en zoeken naar een meer algemeen beeld. Sofie Van Bauwel (UGent) is de Vlaamse verantwoordelijke voor het *Global Media Monitoring Project (GMMP)*, dat op wereldschaal onderzoekt hoe vrouwen in het nieuws komen, zowel actief (als journalist) als passief (als onderwerp). België doet het niet slecht in de internationale vergelijking, al blijkt er sinds 2005 wel een verslechtering aan de gang die de onderzoekers verrast. Er komen minder vrouwelijke reporters en vrouwelijke experts in beeld en vrouwen worden minder opgevoerd als centrale focus in de nieuwstukken.

GMMP legt een aantal pijnpunten bloot. Meest opvallend is de neiging om telkens een man op te voeren wanneer men een stem met autoriteit zoekt. Heeft dat dan ook tot gevolg dat de lezers, kijkers en luisteraars gaan denken

dat enkel mannen met autoriteit kunnen spreken? Sofie Van Bauwel blijft voorzichtig: “Ik beweer niet dat er een onmiddellijk, onvermijdelijk causaal verband is, maar natuurlijk maakt wat en hoe er in de media wordt bericht wel een verschil. In ieder geval zit er momenteel geen evenwicht in de beeldvorming en dat is al een onrechtvaardigheid op zich.” We zetten een aantal zaken op een rij die nogal eens misgaan. Vrouwen worden opvallend vaak opgevoerd zonder dat hun functie erbij vermeld wordt. Bij een man gebeurt dat zelden, wat de impliciete gedachte draagt dat een man wordt afge-

meten aan welk werk hij doet, en dat de job van een vrouw op een of andere manier niet echt uitmaakt. Wanneer journalisten slachtoffers aan het woord laten, dan kiezen ze weer onevenredig vaak voor een vrouw, terwijl mag worden aangenomen dat vrouwen niet in die mate meer ten prooi vallen aan misdaad dan mannen.

Een voorbeeld dat beeldvorming erg subtiel en zelfs onderhuids kan zijn: vrouwen worden meestal in vogelperspectief in beeld gebracht, mannen in kikkerperspectief. Sofie Van Bauwel erkent dat het vaak wellicht praktische redenen heeft; het is waarschijnlijk dat de cameraman of -vrouw gemiddeld groter is dan de vrouw die ze filmen of fotograferen, net omdat het vaker een man is dan een vrouw die de camera bedient. Het gevolg is wel dat vrouwen hierdoor letterlijk klein lijken, tegenover het vergrotende effect dat mannen te beurt valt via het kikkerperspectief. Van Bauwel: “Natuurlijk zijn cameramensen daar niet mee bezig. Zij willen vooral snel een mooi beeld schieten, maar in de regie- en lay-out-kamers zou men hier wel iets meer rekening mee mogen houden. Zeker bij de openbare omroep, die expliciet de opdracht heeft om

evenwichtig in beeld te brengen.”

Verregaander nog is dat vrouwen en mannen andere vragen krijgen. “Waarom vraagt men mannelijke ministers nooit hoe zij werk en gezin combineren? Waarom is dat een ‘vreemde’ vraag, terwijl het hun vrouwelijke collega’s voortdurend gevraagd wordt? Die benadering kan er mee voor zorgen dat opgroeiende meisjes denken: een vrouw hoort geen ministerpost op te nemen, want ze

wordt toch vooral aangesproken op haar gezin. Journalisten moeten hun eigen denkbeelden af en toe eens onder de loep houden”, besluit Van Bauwel.

Zo kan het ook: Michel Sarkozy vanuit vogelperspectief en Kim Gevaert vanuit kikkorspectief. (Foto's Belga)

Team Gelijke Kansen: www.gelijkekansen.be
Vrouwen Overleg Komitee: www.vrouwendag.be
De Nederlandstalige Vrouwenraad: www.vrouwenraad.be
Expertendatabank: www.expertendatabank.be
Expertendatabank VEGA: www.vegastar.be

Enkele tips voor goed gebruik:

- Draai ‘vrouw’ en ‘man’ eens om. Zou je dan nog dezelfde vragen stellen, dezelfde inhoud brengen en dezelfde beelden gebruiken?
- Mannen noch vrouwen zijn in de praktijk beperkt tot één rol. Probeer dat ook weer te geven. De wereld bestaat nu eenmaal uit diversiteit. Dat is de realiteit.
- Maak gebruik van de Expertendatabank en de genderexpertendatabank VEGA. Vrouwelijke deskundigen bestaan.
- Vermijd stereotiepen à la vrouwen als het eeuwige slachtoffer of mannen als gevoelloze macho's.
- Hou een persoonlijk logboekje bij voor een drietal werkstukken waarbij je noteert hoe je vrouwen en mannen aan het woord laat of in beeld brengt. Zo merk je al snel hoe je geneigd bent om vrouwen en mannen te portretteren en weet je wie je waar onder- dan wel oververtegenwoordigt.

IPAD EN ANDERE TABLETS IN DE PRAKTIJK

Bruno Koninckx

De iPad en andere tablets hebben niet alleen een invloed op de manier waarop nieuwsmedia zich aan het publiek presenteren en verkopen. Ook in de journalistieke praktijk kunnen ze een belangrijke rol spelen. Zowel om op de hoogte te blijven of nieuws te vergaren, als om zelf artikels, foto's of video's te produceren zijn tablets in veel omstandigheden enorm handig.

Het zal nog even afwachten zijn of tablets echt een deel van de redding van de media kunnen betekenen. De verwachting is alvast dat ze dan wel wat anders moeten doen dan gewoon bestaande concepten naar de tablets overbrengen. Het idee is dat de consument voorlopig nog wel tevreden is met ietwat opgesmukte pdf-versies op zijn tablet, maar binnenkort toch wel iets anders verwacht.

Sommige media, zoals *Wired*, *Time* of dichterbij huis *AutoWeek* en *Goedele*, zetten al serieuze stappen om op iPad toch iets anders te doen dan op papier. Maar creatievelingen en journalisten zullen toch een knop moeten omdraaien en deels van nul nieuwe concepten proberen te bedenken. De crossmediale journalist waar een paar jaar geleden zoveel drukte over werd gemaakt, die teksten moest schrijven voor papier en web, foto's nemen en filmen – en liefst alles tegelijk – is er niet echt gekomen. Maar als we meer en meer richting elektronisch uitgeven evolueren, zullen we als journalist toch minstens voor een deel in andere concepten moeten gaan denken. Bepaalde stukken kunnen nog grotendeels uit tekst bestaan, maar bij andere kunnen audio- en videomateriaal of (interactieve) animaties misschien veel meer van toepassing zijn. We zullen dat audiovisueel materiaal niet per se allemaal zelf moeten produceren, maar we zullen er wel genoeg voeling mee moeten hebben om te weten welk (soort) materiaal voor een bepaald onderwerp in welke context het meest geschikt is. En daarbij ook nog eens rekening houden met de financiële haalbaarheid natuurlijk.

Als ze zich al doorzet, zal deze evolutie voor veel journalisten nog niet voor meteen zijn. Maar het is sowieso een aanrader om toch al tablets te beginnen gebruiken in de journalistieke praktijk. Zowel om nieuws op te volgen als om zelf artikels of foto's te produceren.

Nieuws opvolgen

Voorlopig staat 'tablet' in deze context nog grotendeels gelijk met 'iPad', maar vanaf volgend jaar zal dit wel echt beginnen veranderen. Er zijn al wel enkele tablets met andere besturingssystemen op de markt, met name *Android* van Google en *Windows 7* van Microsoft. Maar op de *Galaxy Tab* van Samsung na, breken die vooralsnog geen potten.

Voor *Android* zijn er al wel redelijk veel toepassingen, maar die zijn haast uitsluitend voor smartphones met dit besturingssysteem gemaakt. Momenteel zijn er eigenlijk alleen voor de iPad al duizenden toepassingen gemaakt, waarvan er toch een flink aantal voor journalistiek werk nuttig zijn. De iPad biedt je nu al een makkelijke toegang tot een ongelooflijke schat aan informatie. Uiteraard was veel van die informatie voordien gewoon via een pc met internettoegang ook al beschikbaar, maar de iPad heeft daar toch een en ander aan toegevoegd. Zo heb je nu veel makkelijker toegang tot honderden reguliere media van over de hele wereld. Aan belangrijke kranten en

tijdschriften kon je voordien ook al wel op papier geraken, maar zeker om gespecialiseerde of kleinere publicaties te kunnen lezen is de iPad een heel grote hulp. Nieuwsdiensten als Reuters of AP News hebben bijvoorbeeld ook hun eigen *app*. Als er al geen eigen app van de publicatie bestaat, kan je ze wel ergens in een online kiosk vinden.

Dicht bij huis zijn dat bijvoorbeeld het Nederlandse Ako of Relay waar je voornamelijk respectievelijk Nederlandse en Franstalige titels vindt. Bij internationale online kiosken als Zinio of Pressreader (Pressdisplay) alleen al vind je zo'n

2000 kranten en tijdschriften van over de hele wereld. De meeste gewoon in pdf-formaat, maar voor wie buitenlands of gespecialiseerd nieuws wil volgen, is dit al heel handig. Deze diensten bestonden al voor de iPad er was, en je kon en kan de titels ook gewoon op pc lezen, maar het is toch wel een pak handiger om ze op een tablet te hebben staan.

Op één toestel kan je zo tientallen magazines of kranten bewaren om later of onderweg te lezen. Dit kan uiteraard ook met duizenden boeken die al beschikbaar zijn op iPad via bijvoorbeeld Boek.be de of Kindle app. Dankzij WiFi en zeker de 3G verbinding in bepaalde modellen kan je ook bijna eender waar meteen de titels binnenhalen.

Geavanceerd RSS gebruik

Ook voor het binnenhalen of opvolgen van nieuws dat ergens online staat, bieden tablets in veel omstandigheden flink wat voordelen ten opzichte van de toepassingen die je hiervoor op

een computer kan gebruiken. Zo zijn er diverse RSS lezers voor iPad en Android tablets beschikbaar. Een aantal daarvan gaat echter verder dan soortgelijke programma's voor computer. De *Reeder app* op iPad is een van de meer populaire RSS lezers bijvoorbeeld.

Andere toepassingen proberen iets verder te gaan, en verzamelen naast RSS feeds ook nieuws van tal van sites en alle links die je connecties op sociale netwerksites als Facebook of Twitter delen. Toepassingen als *Flipboard* en *Pulse* doen dit, maar presenteren de informatie die vanuit andere bronnen komt ook op een overzichtelijke en mooi vormgegeven manier.

Wie een boel RSS feeds en andere nieuwsmedia volgt via dit soort toepassingen, krijgt het al snel moeilijk om het kaf van het koren te scheiden. Ook is het op de iPad moeilijk om bepaalde stukken informatie die je graag bijhoudt om later te lezen of als referentie, te markeren. Met een toepassing als *Instapaper* (die al voor iPhone bestond) kan dit wel. Als je die installeert, kan je bookmarks in de browser, maar ook bronnen die je in een RSS lezer als *Pulse* tegenkomt, naar *Instapaper* opslaan. Je kan dan later naar deze toepassing gaan en er alle belangrijke of langere teksten die je wou bijhouden, terugvinden.

Een interessante ontwikkeling is dat er ook apps beginnen

Teksten intikken op de iPad zelf is niet evident, maar een toetsenbord aansluiten kan ook. (Foto CL/Photonews)

komen die heel gericht nieuws en berichten binnen één domein verzamelen. Zo heeft de Amerikaanse ontwikkelaar *pTracker* al een aantal toepassingen om politiek nieuws (uit de VS) op te volgen. Naast het al langer bestaande *govTracker* lanceerde hij dit najaar ook *campaignTracker* om de kiescampagne op te volgen. Het interessante aan deze toepassingen is dat ze niet alleen een snelle toegang bieden tot alle mogelijk bronnen die met de Amerikaanse overheid te maken hebben, maar dat je ook verbanden kan gaan zoeken, wat in het licht van onderzoeksjournalistiek heel handig kan zijn.

Zelf produceren

Een tablet zoals de iPad of Galaxy Tab van Samsung wordt al wel eens een netbook of kleine notebook zonder toetsenbord genoemd. Dit klopt maar voor een klein deel, want het aanraakgevoelig scherm en vooral het systeem van kleine programmaatjes of apps leveren toch een heel ander toestel op. Maar zeker de tablets met een groter scherm, zoals de iPad met een bijna 10-inch scherm, hebben wel met een netbook gemeen dat ze licht en klein zijn, en dus enorm handig om overal mee naartoe te nemen. Bovendien bieden ze een flinke batterijduur en met WiFi of een 3G module ook makkelijk internettoegang.

Om teksten op te schrijven is het ontbreken van een toetsenbord natuurlijk een nadeel. Alle tablets hebben wel een virtueel klavier, maar op toestellen met een scherm kleiner dan 10 inch is dat echt niet bruikbaar voor langere teksten. Zelfs het virtueel toetsenbord van de iPad is niet echt geschikt om fatsoenlijk op te tikken – tenzij met twee vingers.

Gelukkig kan je ook een echt toetsenbord aan de iPad koppelen. Apple heeft er een waar je de iPad recht op in een houder plaatst die vasthangt aan het toetsenbord. Op zich is dat wel handig om te typen, maar de oplossing is niet echt flexibel omdat je de iPad zo niet op zijn brede kant kan gebruiken.

Via *Bluetooth* kun je wel nog andere toetsenborden koppelen aan de iPad. Als je dan een hoesje hebt waarmee je hem in de juiste hoek kan zetten, is het nog handiger. Om onderweg te kunnen werken, is zelfs deze oplossing niet ideaal. Er zijn echter ook al hoesjes met een ingebouwd toetsenbord op de markt. Voorlopig vooral met qwertytoetsenbord en voor een heel stevige prijs, maar toch echt handig als je vaak onderweg bent.

Toepassingen

Met een toetsenbord alleen kom je uiteraard niet ver. Op de iPad staat standaard wel een toepassing om notities te nemen, maar die is vrij beperkt. In de App Store vind je echter genoeg 'echte' tekstverwerkers: het nogal dure *Pages* van Apple zelf, maar ook bijvoorbeeld *Quickoffice* of *Documents To Go* die goed samenwerken met Microsoft Office bestanden.

Er zijn ook interessante toepassingen om notities te nemen terwijl je opneemt wat er gezegd wordt. *SoundNote*, *Paperdesk* of *Auditorium Notes* zijn daar enkele voorbeelden van. Wil je losse notities maken en daar eventueel ook schetsen en dergelijke aan toevoegen, dan kan je toepassingen als *Sundry Notes*, *Adobe Ideas* of *MindNode* (voor mind maps) gebruiken.

Met een aantal van deze toepassingen kan je notities of teksten ook ergens *in de cloud* opslaan, zodat je er ook meteen van op je vaste computer bijvoorbeeld toegang toe hebt en er verder kan aan werken. Omgekeerd kan ook trouwens: teksten die je op je computer schrijft, worden automatisch online opgeslagen zodat je ze op de iPad kan raadplegen of er verder aan kan werken. Een toepassing als *Dropbox* is hier specifiek voor gemaakt: dit is een soort van virtuele folder waar je van op verschillende toestellen toegang toe hebt. De bestanden kunnen telkens ook lokaal worden gesynchroniseerd, zodat je overal over de laatste versie beschikt. Je kan natuurlijk ook gewoon *Google Docs* gebruiken, waarbij je een tekstverwerker of rekenblad van in je browser gebruikt. Sinds kort is Docs ook goed van op een iPad of andere tablet te gebruiken.

Ook voor foto's en video is de iPad te gebruiken. Om foto's naar je iPad over te brengen zonder computer, heb je wel de Camera Connection kit nodig. Daar kan je een SD kaart of USB kabel in steken om foto's meteen over te laden. Die foto's kan je dan (eenvoudig) bewerken met toepassingen als *PhotGene* of *Adobe Photoshop Express*. Video bewerken kan dan weer met een app als *ReelDirector*.

Uiteraard zijn er voor specifieke taken nog wel andere toepassingen te vinden in de App store van Apple, maar met de bovenstaande kom je al een heel eind.

Alle links staan op www.memori.be/ereading

JOURNALISTEN KUNNEN IN BELGIE RUIM HUN GEDACHT ZEGGEN. MAAR ZIJ NIET ALLEEN...

Journalisten genieten in België een grote vrijheid en bescherming. Toch is de persvrijheid niet onbeperkt, en ook dat is maar normaal. Journalisten moeten zich rekenschap geven van de privacy van particulieren, van het recht op goede naam van personen en bedrijven, van de aanspraak die anderen maken op correcte verslaggeving en eerlijke journalistiek.

In de praktijk valt een steeds grotere mondigheid van het publiek te noteren tegenover de nieuwsmedia. Minder dan vroeger wordt zomaar aanvaard wat journalisten publiceren. De veroordeling van een belangrijke krant tot € 500.000 schadevergoeding voor onthulling over wielervedoping is bij velen ingeslagen als een bom. Maar ook in andere, minder opzichtige dossiers zijn intussen veroordelingen uitgesproken die de traditionele morele schadevergoeding van € 1 ver overstijgen. Het gaat daarbij om gevallen van smaad of laster, inbreuken op het portretrecht, schendingen van de privacy...

Al tien jaar organiseert de VVJ/AVBB voor haar leden een interessante groepsverzekering die aangesloten journalisten vrijwaart voor zowel gerechtskosten als schadevergoedingen die hun te beurt kunnen vallen. Sinds drie jaar wordt deze verzekering aangeboden door AIG via tussenpersoon AON. Voor een uitzonderlijk lage jaarprijs van € 109,25 geniet de verzekerde journalist van een royale dekking van zijn beroepsaansprakelijkheid. Dat de premie zo laag ligt, heeft te maken met zowel het groepskarakter van de verzekering als met de garantie die de VVJ/AVBB kan bieden dat haar leden zich houden aan de deontologische beroepsregels eigen aan de stiel.

Het nut van de verzekering wordt overigens door de feiten aangetoond: 7 procent van de verzekerden heeft al een effectieve schadeclaim ontvangen. Vooral voor de dekking van verdedigingskosten doen journalisten een beroep op de polis: aan deze kosten gaat tot nog toe bijna de helft van het totale premiebedrag op.

Meer informatie over de groepsverzekering
Rechtsbijstand-Beroepsaansprakelijkheid van AIG-AON / VVJ-AVBB ?
Wens je in te tekenen ?

Surf naar www.journalist.be / Oeps, foutje...
Of contacteer Damien De Meester bij
AON: Damien_de_Meester@aon.be – tel. 02/730.99.66
post Potvlietlaan 2A, 2600 Berchem

ACTUELE VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER FREELANCEN

Ivan Declercq
VVJ-adviseur

Een greep uit de vele recente vragen van freelancejournalisten rond hun werk, en ons antwoord daarop.

Ik kreeg van een Vlaamse krant een voorstel om als freelancer aan de slag te gaan. Ze bieden me € 0,78 per regel van 62 tekens. Hiermee zitten ze duidelijk onder het barema dat op jullie website staat. Is dat een wettelijk minimum? De krant beweert dat niemand zich aan dat barema houdt.

Uit een enquête onder freelancers die de VVJ vorig jaar heeft gehouden, blijkt dat weekbladen gemiddeld tussen € 100 en € 200 betalen voor een pagina van 4000 tekens, spaties inbegrepen. De maandbladen zitten zowat op hetzelfde niveau. Als je dat omrekent naar een regel van 62 tekens, dan kom je aan € 1,55 tot € 3,10 per regel, wat twee tot vier keer zoveel is als wat die krant aanbiedt.

Dagbladen blijken vaak een stuk minder te betalen aan hun freelancers. Vooral regionale correspondenten krijgen soms hemeltergend lage honoraria uitbetaald. Als die mensen zouden uitrekenen wat ze per uur verdienen, dan komen ze aardig in de buurt van wat tegenwoordig *the working poor* wordt genoemd.

De VVJ adviseert tarieven van € 1,12 (pure verslaggeving voor een dagblad met minder dan 50.000 exemplaren) tot € 2,79 (reportages, interviews voor een dagblad met meer dan 200.000 exemplaren) per regel van 60 tekens. In het geval het om regels van 62 tekens gaat, spreken we van een vork van € 1,16 tot € 2,88. Behoorlijk ver dus van wat die krant je aanbiedt.

Maar daarnaast bestaan er *minimumbarema's* die de Belgische dagbladuitgevers zijn overeengekomen met de AVBB. En die bedragen voor een regel van 60 tekens € 1,00 (of € 1,03 dus voor 62 tekens). Wat die krant je aanbiedt, ligt dus € 0,25 (per regel) onder dat afgesproken – en al erg lage – minimumbarema. Lever je een stuk van 4000 tekens (spaties inbegrepen), dan zou je minimaal € 67 moeten krijgen, terwijl die krant je voor die 4000 tekens € 50,32 zou betalen. Dat is slechts 75% van het absolute minimum dat is afgesproken.

Is dat een *wettelijk* minimum? Neen, het gaat om een afspraak, een *gentlemen's agreement*. Maar als een krant zich zelfs dáár niet aan houdt, dan lijkt het ons geen goed idee om die krant als klant te hebben.

Ik ben een tijdje geleden afgestudeerd en werk nu voor verschillende magazines, als freelancer via een uitzendkantor. Nu heb ik er een nieuwe opdrachtgever bij, ook een magazine, die niet via dat uitzendkantor wil werken maar van mij een honorariumnota vraagt. Ik heb geen idee hoe ik dat moet doen en hoe dat fiscaal geregeld is.

Om te beginnen: als je via een uitzendkantor werkt, ben je geen freelancer. Toch niet in juridische zin. Je bent een loontrekkende, in dienst van dat uitzendkantor. Als je daarnaast

nog iets doet als zelfstandige – in jouw geval voor dat bijkomende magazine – dan kun je worden beschouwd als een zelfstandige in nevenberoep (op voorwaarde dat je minstens een halftijds hoofdberoep hebt). Als die zelfstandige nevenactiviteit *journalistiek* is, dan hoef je niet aan te sluiten bij een sociaalverzekeringsfonds voor zelfstandigen. Wél moet je een ondernemingsnummer aanvragen bij een ondernemingsloket. Indien je *audiovisuele* journalistiek zou verrichten, dan moet je dat ondernemingsnummer ook laten activeren als btw-nummer (want audiovisuele journalistiek is niet vrijgesteld van btw).

Voor dat magazine kun je een gewone ereloonnota opmaken, waarop je vermeldt wat je hebt geleverd, de kostprijs en de vermelding '*vrijgesteld van btw volgens art. 44, §3-3° van het btw-wetboek*'. Vermeld ook hoeveel tijd je klant heeft om die nota te betalen (vaak is dat 30 dagen) en uiteraard je rekeningnummer.

Wat het *fiscale* aspect betreft: indien de hele som wordt beschouwd als honorarium, dan komt dat bedrag bovenop je andere beroepsinkomsten en wordt het als zodanig belast (tegen jouw hoogste aanslagvoet). Wordt het hele bedrag als auteursrechten geboekt, dan zou dat magazine 15% roerende voorheffing moeten inhouden en doorstorten naar de fiscus, er rekening mee houdend dat de helft van de eerste 13.840 euro als forfaitaire onkosten worden beschouwd en dat de 15% roerende voorheffing dus louter wordt ingehouden op de andere helft van je auteursrechten,

als je onder die 13.840 euro per jaar blijft. Zelf hoef je dan die inkomsten uit auteursrechten niet meer fiscaal aan te geven (het is immers een 'bevrijdende' voorheffing).

Voorwaarde is wel dat de fiscus ermee akkoord gaat dat je inkomsten uit freelance schrijven volledig als auteursrechten kunnen worden gezien. Daarover bestaat nog onduidelijkheid. De VVJ heeft begin 2010 met de dagbladuitgevers een overeenkomst gesloten dat voor betalingen aan voltijdse freelancers een verhouding zal worden gehanteerd van 70% als beroepsinkomen (waarop de normale sociale bijdragen en de gewone belastingen moeten worden betaald) en 30% als auteursrechten (waarop geen sociale bijdragen en slechts 15% belastingen moet worden betaald). Voor freelancers in nevenberoep kan, volgens dat akkoord, evenwel de volledige som als auteursrechten worden beschouwd. Het gaat evenwel slechts om een akkoord tussen persbond en uitgevers. De FOD Financiën moet daar nog altijd zijn zegen over geven.

Ik werk al geruime tijd als freelancer voor magazines en kranten, maar maakte de laatste maanden iets uitzonderlijks mee. Een magazine waar ik drie jaar voor werkte, werd verkocht. De oude eigenaar beloofde dat er niets zou veranderen. Maanden later heeft deze uitgeverij mij nog altijd niet betaald... De nieuwe eigenaar vroeg naar

Wie werkt via een uitzendkantor is geen freelancer, maar is loontrekkende in dienst van dat uitzendkantor. (Foto Photonews)

ideeën van redacteurs. Na het insturen van een aantal ideeën hoorde ik niets meer van hem. Ik vrees nu dat ze mijn ideeën wel zullen gebruiken, maar dan zonder mij. Dat is mij al overkomen bij een krant. Men verwacht dat een freelancer met ideeën komt, maar soms laat men die dan uitvoeren door een vaste redacteur.

Wat het niet betalen betreft van opdrachten die correct zijn vervuld: daar kun je het best de opdrachtgever voor in gebreke stellen. Als het niet om opdrachten ging, maar om werk dat je op eigen initiatief hebt aangeboden, dan is de uitgever slechts verplicht te betalen na de publicatie van je werk.

Wat het 'stelen' van ideeën betreft: daar is weinig tegen te beginnen. Ideeën zijn niet beschermd. Als je je idee echter helemaal uitwerkt in een gedetailleerde *format*, dan kan er eventueel wel een auteursrechtelijke bescherming gelden. Voorwaarde is dan wel dat je kunt aantonen dat de originele *format* van jou was en dat die dat was vóór die uitgever ermee uitpakte. Dat kun je bijvoorbeeld door de compleet uitgewerkte *format* ergens te deponeren bij een auteursrechtenmaatschappij of door je *format* aangetekend op te sturen naar je eigen adres en die daar ongeopend te laten, waardoor je eventueel bij een rechtszaak zou kunnen aantonen dat die *format* op een gegeven datum al van jou was.

Als je voltijds audiovisueel journalist bent, in loondienst, en je maakt in bijberoep foto's van journalistieke aard, waarmee je wat wil bijverdienen, heb je dan een ondernemingsnummer nodig en een btw-nummer? En waar ligt de grens tussen wat men de 'commerciële' fotografie noemt, en de journalistieke? Als je tijdens een documentaire reeks foto's maakt die mensen willen kopen, kan dat? En mag je ook 'portretten' maken, als je dat strikt scheidt van je journalistieke bezigheden?

Wie een zelfstandig nevenberoep uitoefent, heeft sinds medio 2009 inderdaad een *ondernemingsnummer* nodig. Dat kun je aanvragen bij een ondernemingsloket (te vinden bij onder meer de sociaalverzekeringsfondsen voor zelfstandigen).

Wat het *btw-nummer* betreft, ligt het iets complexer:

- Als je louter *journalistieke* foto's maakt (of tekst), bedoeld voor een *gedrukt* medium, met een *contract voor uitgave* (dat betekent dat een uitgever zich bereid verklaart de tekst en/of foto's die je aanbiedt geregeld te publiceren), dan ben je vrijgesteld van btw volgens artikel 44, §3-3° van het btw-wetboek.
- Als je niet zo'n *contract* voor uitgave hebt (je biedt her en der iets aan, zonder garantie dat het wordt gepubliceerd), dan moet je in principe wél btw aanrekenen (6%). Die 6% btw geldt ook voor alle *audiovisuele* journalistiek en voor *vennootschappen* die journalistieke producten (ook tekst en foto's) verkopen.
- Foto's die je verkoopt aan particulieren of aan organisaties die geen nieuwsmedium zijn, zullen niet als een *journalistiek* product worden beschouwd en vallen dan onder de normale btw-regeling van 21%.
- Portretten die niet bedoeld zijn om te verschijnen in een nieuwsmedium vallen duidelijk onder het 21%-tarief voor de btw.
- Géén btw moet worden aangerekend als je als een *kleine onderneming* wordt beschouwd. Dat betekent: een jaaronzet van maximum 5.580 euro.

De vraag naar de grens tussen commerciële fotografie en journalistieke fotografie is niet onbelangrijk in het licht van de erkenning als beroepsjournalist. Met andere woorden: wat

is mogelijk zonder dat de perskaart in het gedrang komt? Dat is in principe een zaak van de Erkenningscommissie. Heel in het algemeen kunnen we zeggen dat er wellicht geen probleem zal zijn als je, na het maken van opnames voor een journalistieke productie, occasioneel wat foto's verkoopt aan particulieren die daarom vragen. Ga je echt commerciële foto's of videoreportages maken (voor bedrijven, of geregeld huwelijksreportages, bijvoorbeeld), dan breng je je officiële perskaart duidelijk in gevaar.

Tot slot nog dit: wie een zelfstandig nevenberoep uitoefent, moet in principe aansluiten bij een sociaalverzekeringsfonds voor zelfstandigen en kwartaalbijdragen betalen. Een uitzondering daarop is het *journalistieke* nevenberoep. Als je evenwel andere dan *journalistieke* activiteiten als zelfstandige in nevenberoep gaat uitoefenen, zou je dus bij zo'n sociaalverzekeringsfonds moeten aansluiten.

Ik studeer nog voltijds, maar wil af en toe freelance werken voor een krant. Welke stappen moet ik daarvoor doen? En wat zijn de financiële consequenties?

In de regel kan een student geen nevenberoep hebben als zelfstandige, omdat je als student geen sociaal statuut hebt waaruit je sociale rechten put. Als student ben je dus per definitie zelfstandige in *hoofdberoep*, als je als freelancer aan de slag gaat. Dat betekent: naast het aanvragen van een ondernemingsnummer (dat moeten zowel de nevenberoepers als de zelfstandigen in hoofdberoep hebben) moet je aansluiten bij een sociaalverzekeringsfonds voor zelfstandigen. Maar je kunt als student, onder voorwaarden, wel verlaagde kwartaalbijdragen betalen. Je betaalt dan niet 22 % op een minimuminkomen van € 11.824,39, zoals een 'normale' beginnende zelfstandige (wat neerkomt op ruim € 650 per kwartaal), maar 22 % op je effectieve beroepsinkomen, met een minimum van ongeveer € 67 tot € 70 per kwartaal.

Er zijn wel voorwaarden: je moet voor minstens 27 studiepunten zijn ingeschreven aan een onderwijsinstelling en je netto bedrijfsinkomen mag niet hoger zijn dan € 6.194,09 per jaar. Het kan ook maar tot en met het kwartaal voorafgaand aan het kwartaal dat je 25 jaar wordt.

Blijf je onder de € 1.308,18 per jaar (nog altijd: netto, dus na aftrek van je beroepskosten), dan kun je worden vrijgesteld van bijdragebetaling (maar je moet wel aansluiten bij een sociaalverzekeringsfonds). Heb je je inkomsten niet in vier kwartalen verdiend, dan wordt je inkomen herberekend op jaarbasis, zodat je mogelijk toch boven die drempel uitkomt. Stel dat je alleen het laatste kwartaal van het kalenderjaar hebt gewerkt en daarin € 450 hebt verdiend, dan kom je daarmee op jaarbasis uit op: 450 x 4 kwartalen = € 1.800. Boven het plafond dus voor de vrijstelling.

Er zijn ook financiële consequenties voor je ouders: je blijft *fiscaal* ten laste van je ouders als je totale netto inkomsten op jaarbasis niet hoger liggen dan € 2.830 (komt overeen met een bruto van € 3.537). Ben je ten laste van een alleenstaande ouder, dan zijn die bedragen respectievelijk € 4.080 en € 5.100. Belangrijk: bij die bedragen wordt geen rekening gehouden met de eerste schijf van € 2.360 die je als jobstudent (met een contract) hebt verdiend en met € 2.830 die je eventueel als onderhoudsgeld hebt ontvangen.

Wat de *kinderbijslag* betreft: je mag - buiten de maanden juli, augustus en september - maximaal 240 uren per kwartaal werken om de *kinderbijslag* niet kwijt te spelen. Let op: het gaat om alle uren samen, zowel die met een studentencontract, als die als zelfstandige. De uren die je in juli, augustus en september presteert, tellen daarin niet mee.

WORD OPNIEUW LID VAN DE VVJ/AVBB IN 2011

Pol Deltour
Nationaal secretaris

Het jaar loopt ten einde en dan is het opnieuw tijd om uw lidmaatschap bij de VVJ/AVBB te hernieuwen. De lidgelden zijn voor het eerst sedert tien jaar licht verhoogd, maar leveren nog altijd meer dan waar op voor hun geld. Naast een reeks directe persoonlijke voordelen, vormt uw lidmaatschap tevens de garantie dat we als beroepsunie kunnen blijven opkomen voor een verbetering van het statuut van de journalist op alle mogelijke vlakken.

Voordelen voor erkende beroepsjournalisten

De VVJ/AVBB is en blijft in de eerste plaats een beroepsvereniging voor **beroepsjournalisten**. Dat zijn journalisten die minstens twee jaar werken voor algemene nieuwsmedia, en dit zonder combinatie met een commerciële nevenactiviteit. Wie aan die voorwaarden voldoet, kan een erkenning als beroepsjournalist vragen en krijgt dan een officiële perskaart. Desgevraagd ook een officiële autopersplaat.

De voordelen van een erkenning als beroepsjournalist zijn aanzienlijk.

- De officiële perskaart doet heel wat deuren opengaan. Concreet krijg je makkelijker toegang tot persconferenties, afgezette zones, private plaatsen, welbepaalde evenementen of specifieke informatie.
- Daarnaast verleent de officiële perskaart je ook materiële voordelen, zoals gratis openbaar vervoer bij de NMBS, De Lijn en de TEC. Musea en andere sociaal-culturele initiatieven geven vaak gratis toegang aan houders van een officiële perskaart. Automerken, informaticaproducten en uitgeverijen verlenen dikwijls mooie kortingen.
- In de sociale sfeer zijn in vele mediahuizen specifieke cao's afgesloten voor de journalisten, waarbij de erkenning als beroepsjournalist het aanknopingspunt is. Bovendien bouw je als loontrekkende beroepsjournalist automatisch een aantrekkelijk aanvullend journalistenpensioen op.
- Weer andere voordelen hebben een meer moreel karakter: zo krijg je als beroepsjournalist sinds dit jaar extra bescherming tegen de inlichtingendiensten.

Erkende beroepsjournalisten hebben er alle belang bij om meteen ook lid te worden van de VVJ/AVBB.

- Om te beginnen worden ze zo volledig geïnformeerd over hun statuut en de voordelen die dit met zich meebrengt. Op het voor VVJ-leden voorbehouden gedeelte van www.journalist.be staat de volledige lijst van materiële voordelen die de perskaart biedt, en hoe daaraan te geraken.
- Wie moeilijkheden ondervindt bij het afdwingen van zijn statuut van beroepsjournalist, kan als lid steeds voor individuele bijstand terecht op het VVJ-secretariaat.
- Bovendien is de VVJ/AVBB als beroepsunie de enige garantie dat een erkenning als beroepsjournalist haar waarde behoudt. Door toe te treden maak je het ons mogelijk almaar beter op te komen voor het statuut van de beroepsjournalist.
- En dan is er nog een reeks van praktische voordelen die zijn weggelegd voor alle leden van de VVJ, ongeacht of ze erkend beroepsjournalist zijn of niet (*zie hierna*).

Het VVJ-lidgeld voor beroepsjournalisten is vanaf 2011 vastgelegd op € 115. In die som zijn zowel de vijfjaarlijkse perskaart als de jaarlijkse validatievignetten voor perskaart en autopersplaat begrepen. Voor een autopersplaat betaal je bijkomend wel een eenmalige waarborg van € 40. Perskaart verloren of gestolen? Duplicaten zijn voor leden in het lidgeld begrepen.

Toch zijn erkende beroepsjournalisten niet verplicht om lid te worden van de VVJ/AVBB. Dan missen ze wel een pak belangrijke directe voordelen. Bovendien onthouden ze de VVJ/AVBB zo gedeeltelijk de mogelijkheid om te blijven ijveren voor alle beroepsjournalisten. Meer: eigenlijk vegeteren beroepsjournalisten die geen lid worden op de bijdragen die VVJ-leden wel leveren.

Overigens betalen beroepsjournalisten die geen VVJ-lid worden wel degelijk een administratieve vergoeding aan de VVJ. Als beroepsunie kreeg zij immers de wettelijke opdracht om de erkenning van beroepsjournalisten en de uitreiking van officiële perskaarten administratief te ondersteunen. De administratieve kost die niet-leden betalen voor de vijfjaarlijkse perskaart is € 100. Daarbovenop betalen ze jaarlijks € 50 voor het verplichte validatievignet voor de perskaart. Voor een autopersplaat betalen ze een waarborg van € 65 voor het verplichte validatievignet voor de autopersplaat kost € 50. Ook een duplicaat van de perskaart (bij verlies of diefstal) kost € 100.

Voordelen van een VVJ/AVBB-lidmaatschap voor alle journalisten

Behalve aan beroepsjournalisten biedt de VVJ ook aan andere journalisten de mogelijkheid lid te worden en zo van een hele reeks voordelen te genieten.

- **Stagiairs-beroepsjournalist:** dit zijn journalisten die voldoen aan de voorwaarden voor een erkenning als beroepsjournalist maar die nog geen twee jaar actief zijn; zij moeten wel al drie maanden professioneel werken voor algemene nieuwsmedia. Stagiairs beschikken dankzij hun stageperskaart grotendeels over dezelfde faciliteiten als 'echte' beroepsjournalisten.
- **Persmedewerkers:** dit zijn journalisten die in nevenberoep journalistiek actief zijn bij algemene nieuwsmedia. Het gaat om de talloze correspondenten in de regionale of buitenlandse berichtgeving en in de sport- of cultuurverslaggeving. Persmedewerkers krijgen een VVJ-lidkaart maar geen officiële perskaart. Wanneer ergens de plaatsen beperkt zijn, krijgen beroepsjournalisten (en stagiairs) dus voorrang.

• **Technici:** dit zijn mensen die beroepsjournalisten technisch ondersteunen (klankmensen bijvoorbeeld) en een officiële T-kaart kunnen krijgen.

• **Docenten en studenten in de journalistiek**

• **Ereleden:** oud-journalisten die nog een band met de VVJ/AVBB willen behouden.

Deze categorieën van journalisten hebben geen recht op een officiële perskaart en moeten de voordelen missen die strikt samenhangen met een erkenning als beroepsjournalist. Maar als lid van de VVJ/AVBB kunnen ze – net zoals erkende beroepsjournalisten – wel altijd genieten van een hele reeks andere voordelen. Bovendien tegen een verminderd lidgeld.

■ **Informatie**

- Gratis maandelijks magazine *De Journalist* (€ 53 per jaar voor niet-leden)
- Toegang tot alle onderdelen van de website www.journalist.be (inclusief de journalistendatabank en het archief) (niet voor niet-leden)
- Gratis jaarlijkse *JournalistenAgenda* (niet voor niet-leden)
- Gratis *Vademecum Zelfstandige Journalisten* (online of hardcopy) (€ 50 voor niet-leden)

■ **Individuele service**

- Met alle vragen van administratieve, sociale, juridische of deontologische aard kun je als lid terecht op het secretariaat. Dit bestaat uit een nationaal secretaris/jurist, een adviseur voor de freelancers en twee administratieve krachten. Ook de VVJ-mandatarissen in de mediahuizen staan leden bij met raad en daad.
- (Pre)financiering gerechtelijke bijstand voor zover de eigen VVJ-middelen reiken

■ **Collectieve vertegenwoordiging**

- In de contacten met overheden (ordediensten, justitie, sociale departementen...)
- In de contacten met de mediahuizen: sociale onderhandelingen over cao's, arbeidsreglementen, redactiestatuten...
- In de contacten met private bedrijven of instellingen

De domeinen waarop de VVJ/AVBB actief is, zijn velerlei.

■ **Beroepsstatuut, faciliteiten qua toegang en dies meer**

- Maximaal respect voor de officiële perskaart
- Terbeschikkingstelling van een internationale IFJ-perskaart (€ 32; niet voor niet-leden)
- Validatie van de gewone VVJ-lidkaart waar mogelijk

■ **Arbeidsstatuut, sociale bescherming**

- Sociale onderhandelingen in de mediahuizen, afsluiten van cao's – rond verloning, werktijdregeling, auteursrechten...
- Individuele bijstand bij loonconflict, evaluatie of ontslag, opnemings pensioen...

■ **Bijzondere aandacht voor freelancers**

- *Vademecum voor Zelfstandige Journalisten*
- Bijstand-op-maat van een VVJ-adviseur
- Permanent lobbywerk bij mediahuizen en overheden voor de verbetering van het zelfstandigenstatuut

■ **Auteursrechten**

- Participatie in de JAM
- Collectieve en individuele bijstand

■ **Persvrijheid en beroepsaansprakelijkheid**

- Permanente waakzaamheid omtrent de persvrijheid
- Aanbod uiterst voordelige groepsverzekering voor beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstand (*niet voor niet-leden*)
- Bijzondere aandacht voor de werksituatie in de politieke en de gerechtelijke sfeer

■ **Deontologie, zelfregulering**

- Stichting, medebeheer en participatie in de Raad voor de Journalistiek
- Blijvende aandacht voor beroepsethiek

■ **Internationale solidariteit**

- Participatie in de IFJ/EFJ (Internationale/Europese Federatie van Journalisten)
- Participatie in J@YS (serviceorganisatie voor buitenlandse journalisten in Brussel)

■ **Opvang van beginnende journalisten**

- Participatie in het Instituut voor Journalistiek en diverse andere journalistenopleidingen
- Implementatie van het stagiairstatuut (met omzeggens alle voordelen die verbonden zijn aan het eigenlijke beroepsstatuut van beroepsjournalist)
- Maximale bijstand in woord en daad van beginnende journalisten

VVJ/AVBB

Résidence Palace – Blok C
Wetstraat 155 – Lokaal 2232
1040 Brussel

Tel. 02/235.22.70 – Fax 02/235.22.72
www.journalist.be - info@journalist.be
Bank 210-0319706-46

VVJ-lidgelden en administratiekosten 2011

Categoriën	€
Beroepsjournalist – lid VVJ/AVBB	115
• Eventueel waarborg autopersplaat	• 40
Beroepsjournalist – geen lid	
- Administratiekost vijfjaarlijkse perskaart	- 100
- Vignet perskaart	- 50
• Eventueel waarborg autopersplaat	• 65
• Vignet autopersplaat	• 50
Stagiair	80
Persmedewerker	65
Technicus – lid VVJ/AVBB	65
Technicus – geen lid, enkel vignet	15
Docent in de journalistiek	60
Student in de journalistiek	50
Erelid	60

SASKIA VAN NIEUWENHOVE: EEN STEM VOOR INSTELLINGSKINDEREN

Jan Backx

Elf november, Wapenstilstand. Buiten raast een aanzwellende najaarsstorm. Ik ben in de godverlaten Gent-Dampoortbuurt samen met *P-Magazine*-confrater Saskia Van Nieuwenhove (39) aangespoeld in een Turks café. Het enige dat open is. Doorpakt máár met lekkere koffie. Terwijl in de coulissen schimmen een partijtje biljarten, torpedeert de ruwbolster-blanke-pit-schoonheid *Sas* mijn zoektocht naar haar jeugd jaren. Nee, ditmaal geen burgerlijk nest, met een dochtertje-dat-goed-was-in-opstel en vervolgens ging studeren om uiteindelijk in de journalistiek te verzeilen. 't Klinkt helemaal anders dit keer. Rauwer...

Saskia Van Nieuwenhove: "Mijn moeder heb ik niet gekend en mijn vader is dood. Instellingen en pleegmoeders, allebei in het meervoud, dat was mijn jeugd." Het kreeg een verlengstuk in een recente artikelenreeks, die ze schreef samen met Raf Liekens: *Verloren kinderen* – over de bijzondere jeugdzorg in België. Vorige weekend is op de voorbije VVOJ-conferentie in Gent bekend gemaakt of Saskia met dat werkstuk in de prijzen voor onderzoeksjournalistiek is gevallen.

"Echte roots of stabiliteit in mijn kindertijd heb ik nooit gehad", vertelt Saskia. "Ik had geen slechte start gemaakt in de richting Latijn-wiskunde, maar door de situatie thuis en in instellingen kon ik niet deftig studeren. In één instelling werd ik maanden geplaatst door een jeugdrechtter. Dat schooljaar heb ik ook niet meer kunnen inhalen. Via middenjury ben ik dan toch in Leuven kunnen beginnen studeren. Dat ging met vallen en opstaan, tot mijn leefloon werd gestopt. Het was de doodsteek voor mijn academische vorming. Sindsdien noem ik me met trots autodidact."

Aanvankelijk kreeg ze brood op de plank via de muziekbranche. "Ik werkte me uit de naad voor platenfirma's en draaide als deejay op fuiven. Zo beleefde ik de startperiode van Deus. Ik heb toen van Brugge tot Namen met het eerste plaatje van Tom Barman geleurd. Leuke tijd, met opdrachten voor Studio Brussel, Theater aan Zee, de Gentse Feesten, Pukkelpop en Vuile Mong en zijn Vieze Gasten. Het nieuwe millennium bracht me ertoe een wereldreis te maken. Negentien maanden was ik van huis. Ik trok eerst naar India en Nepal om via Australië en Midden-Amerika weer naar huis te keren. Ik zat *down under* toen *nine eleven* de wereld schokte. Zo'n wereldreis kan je makkelijk *low budget* organiseren. Ik linkte me telkens aan één of ander Belgisch project, van Artsen zonder Grenzen bijvoorbeeld. Het ene contact leidde naar het andere en ik vond het helemaal niet erg af en toe op een matje op de grond te moeten slapen. Soms kon ik mijn comfort wat opkrikken met een leuke journalistieke schnabbel. 'Skiën in Nieuw-Zeeland', een reeks voor *Flair*, liet me even in de luxe van hotels en puike skipistes baden. Daarnaast kon ik heel mijn wereldreis een wekelijkse

dagboek-bijdrage leveren voor *TV Express*. De herinneringen aan die grote trip stofferen nog altijd mijn huidige journalistieke werk. Toen de tsunami-ramp wereldnieuws werd, kon ik vrijwel alle getroffen dorpen voor de ogen halen."

Anderhalf jaar lang op reis, ver weg van huis, en ondertussen als freelancer aan de journalistieke weg timmerend: het typeert Saskia Van Nieuwenhove wel. "Ik ben erg trots op het eerste filmmateriaal dat ik voor Woestijnvis hielp realiseren over gevangenen in Congolese conflictgebieden", zegt ze. In 2008 baarde ze nogal wat opzien met haar reeks over de Mossad-aanwezigheid in België, verschenen in *P-Magazine*. "Ik kon aantonen dat de Israëlische inlichtingendienst zowel op Zaventem als elders in ons land grote faciliteiten krijgt, die zich situeren in een zeer afgeschermdde schemerzone. Bronnen grondig checken, het vertrouwen winnen van degelijke informanten en hun vertrouwen niet beschamen, dáár komt het op aan."

Haar ogen schieten vuur als we ingaan op het thema 'bijzondere jeugdzorg'. "Beseffen we wel dat het om 23.500 kinderen en jonge mensen gaat?", is de retorische vraag. "En staart de journalistiek zich niet blind op criminele details? Journalisten gaan bijvoorbeeld straal voorbij aan wat er met

andere, in eenzelfde verhaal betrokken kinderen gebeurt. Neem het voorbeeld van de vermoorde Younes, wiens vader en moeder nu werden aangehouden. Wel, zijn tienjarige broertje is er ook nog, en ik verkeer u dat er vrijwel geen crisisopvang is voor zo'n ventje. Da's voor mij de beschaving voorbij. Of neem het familiedrama in Rotselaar, met een zestienjarige tiener die ervan verdacht wordt haar elfjarig zusje te hebben geslagen. Advocaat Geert Jaspaert geeft dat zestienjarige meisje geluk-

kig een stem en schermt haar af. Maar de grote massa instellingskinderen moet het nog altijd stellen zonder advocaat. Als ik met één frustratie zit, dan is het dat ik door mijn gebrek aan universitair diploma nooit zitting zal kunnen hebben in het Kinderrechtencommissariaat. Simpel uitgedrukt: het zijn nog altijd mensen met een *plastron* die beslissen. Maar zonder me op een voetstuk te willen zetten, ik ben een ervaringsdeskundige. Ik heb er zèlf in gezeten, in die bijzondere jeugdzorg. Niet omdat ik iets ergs had uitgespookt, wèl omdat mijn sociale start in dit leven compleet fout zat."

En toch. Toch legt Saskia Van Nieuwenhove zich niet bij al die zware feiten neer. "Via de journalistiek kan ik gelukkig mijn steentje bijdragen aan verbetering van de situatie. En ik voetbal ook wel eens met instellingsjongeren, of ik trek met een busje vol autistische kinderen en hun opvoeders voor een dagje naar zee. Zo'n simpele dingen geven me een enorme voldoening."

Onder embargo

Hoe weten we of **marktonderzoeken** die ons worden voorgesteld betrouwbaar zijn? Of negatief uitgedrukt: hoe vermijden we nieuwe fratsen à la Data Driven? De brochure *Berichtgeving over opinie-onderzoek*, die bij dit nummer van *De Journalist* in de enveloppe steekt, helpt redacties op weg.

Het boekje bevat een **checklist** met 6 essentiële vragen die journalisten zich zouden moeten stellen vooraleer de resultaten van opiniepeilingen over te nemen in berichtgeving. Het gaat om controle van de steekproefgrootte, de steekproeftrekking, de methode van verzameling van antwoorden, de naam van het onderzoeksbedrijf...

De checklist is een initiatief van **Febelmar**, de Belgische Federatie van Marktonderzoeksbureaus. Febelmar overkoepelt 31 bedrijven, wat goed is voor 85 % van de totale markt van onderzoek. Meer info op www.febelmar.be.

Wie zei daar weer dat een **officiële perskaart** tegenwoordig maar weinig te betekenen heeft? Alvast in het parlement blijft de beroepskaart van erkend journalist een voorwaarde om te kunnen worden geaccrediteerd, met alle faciliteiten vandien. Het enige alternatief is dat men door een hoofdredacteur wordt voorgedragen voor accreditatie.

Het is maar een van de bepalingen die parlement en Wetstraatpers zopas bekrachtigen in een nieuw **protocol** dat hun onderlinge verhoudingen weer wat moet polijsten. Meer op pagina 4.

Peter Mijlemans, tot voor kort nog in dienst van *De Morgen*, gaat aan de slag bij *Het Nieuwsblad*, waar hij de

weekendkrant gaat coördineren.

En **Jörgen Oosterwaal**, ook ex-*De Morgen* en tevens ex-hoofdredacteur van *Humo*, gaat reportages schrijven en interviews maken voor de weekendkrant van *de Standaard*.

Vraag niet alleen wat de **VVJ** voor u kan doen, misschien kan u ook wel iets voor de VVJ doen. Zoals in de raad van bestuur mee oriëntatie geven aan het beleid van uw beroepsvereniging. Op de volgende algemene ledenvergadering van de VVJ, op zaterdag 26 februari 2011, vinden de vierjaarlijkse bestuursverkiezingen plaats. Wie interesse heeft kan voor informatie steeds op het secretariaat terecht.

VRT-journalisten **Dirk Leestmans** en **Mark De Visscher** hebben de Persprijs Jacques Van Veen gekregen voor hun *Panorama*-documentaire *Prison Complet* over de overbevolking van de Belgische gevangenissen. De prijs Jacques Van Veen bekroont de beste justitievorslaggeving in het Nederlandstalig taalgebied. Het is de eerste keer dat een Vlaamse inzending de prijs wint.

En **Ine Roox** van *De Standaard* heeft de jaarlijkse persprijs van de Stichting Filip Decock gewonnen voor haar artikelenreeks *Afrika van de Hoop*. Deze prijs lauwert journalisten die een vernieuwende bijdrage leveren in de bewustwording over de Derde Wereld. De jury looft onder meer "de positieve boodschap die Ine Roox uitdraagt over een continent dat te veel het label van ellende en geweld krijgt opgekleefd".

In de wereldranglijst van **Reporters sans Frontières** met betrekking tot de persvrijheid staat België dit keer 14de.

Een achteruitgang met drie plaatsen in vergelijking met vorig jaar. RSF stoort zich nogal aan het feit dat de raad van bestuur van de RTBF tijdens de jongste verkiezingsperiode een politiek debat annuleerde omdat ook een Vlaams Belang'er in het panel zat.

Laure Stuyck, die eerder voor de cultuurredactie van *De Standaard* werkte, is de nieuwe persattachée van UNIZO. Zij volgt Thomas Compernelle op.

Bij *Trends* is **Johan Van Overtveldt** uit de bus gekomen als nieuwe hoofdredacteur. Tot voor een maand werkte hij nog als directeur bij ondernemersorganisatie VKW. Van Overtveldt werkte eerder ook al gedurende een goeie tien jaar voor *Trends*.

Bart Aerts stopt eind dit jaar als zelfstandig correspondent West-Vlaanderen voor *Het Nieuws* van vtm. Vanaf januari werkt hij als zelfstandige reporter bij *Koppen* (Eén).

En ook **Ben Rouffa** werkt straks niet langer als regionaal correspondent voor de vtm-nieuwsdienst. Hij versloeg voor de commerciële omroep het nieuws uit de provincie Limburg gedurende achttien jaar.

De sfeer bij **Le Soir** blijft grimmig. Eind oktober ging de redactie zelfs in staking. De aanleiding is het niet uitbetalen door de directie van baremieke verhogingen voor de jaren 2009 en 2010.

On en a ras-le-bol, klinkt het op de redactie aan de Koningstraat. "De werkdruk wordt almaar opgevoerd en er wordt steeds meer van ons verwacht, maar aan de andere kant weigert de directie ons loon correct uit te betalen."

SCHEEF BEKEKEN

"Uitgevers worden steeds meer geconfronteerd met nieuwsaggregatoren, knipseldiensten en zoekmachines die profiteren van onze journalistieke inspanningen. Eigenlijk is dat stelen."

Corelio-ceo Luc Missorten op een uitgeverscongres, 29 oktober 2010

"De pers kan zich niet alles veroorloven, maar Bart De Wever heeft toch de neiging sterk te reageren wanneer er iets verschijnt waarmee hij het niet eens is."

Béatrice Delvaux, hoofdredactrice Le Soir, 6 november 2010

"Ja, de VRT geeft het geschreven woord een belangrijke plaats op haar sites, maar de uitgevers proberen op hun sites ook steeds meer videocontent te brengen, en die evolutie zal met de iPad en andere tabletcomputers alleen maar versterkt worden. In plaats van energie te stoppen in een poging om dat oude onderscheid weer in te voeren, kun je misschien beter nadenken over welke plaats de openbare omroep in het nieuwe bestel kan innemen, van welk nut ze kan zijn voor de spelers uit de privésector en aan welke regels men zich moet houden."

Stefaan Werbrouck in Knack Focus van 10 november 2010

"Het is ALTIJD de fout de pers."

Eric Donckier stoort zich in Het Belang van Limburg van 22 oktober 2010 aan de kritiek op de gerechtsverslaggeving over de parachutemoord

OOK ZOVEEL BLANKE MANNEN IN UW CONTACTLIJST?

consulteer
de expertendatabank
gelijke kansen
voor de media

www.expertendatabank.be

Met steun van de
Vlaamse overheid

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

gelijke kansen
in Vlaanderen

Kluwer

a Wolters Kluwer business